

Op te bergen
in de band van
17 september 2003

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

**van de vergadering van de Statencommissies
Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit en Milieu,
Water en Groen**

gehouden op 25 augustus 2003

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling van de agenda	2
Ingekomen stukken	
Voorontwerp-Provinciaal omgevingsplan II:	2
- Spreekrecht	2
- <i>de heer Brink (namens de Nederlandse Land- en Tuinbouw Organisatie)</i>	
- Algemeen	3
- Water	12
- Verkeer en vervoer	16
- Wonen en werken	22
- Doorwerking van het POP	35
Afspraken werkbezoeken en hoorzitting	37
Sluiting	37
Toezeggingen	37

STATENCOMMISSIES RUIMTE, INFRASTRUCTUUR EN MOBILITEIT EN MILIEU, WATER EN GROEN

Verslag van de vergadering van de Statencommissies Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit en Milieu, Water en Groen, gehouden op 25 augustus 2003 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

A. Lanting (VVD, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
mevrouw M.J. Berkman-de Haan (GroenLinks)
A.H.J. Beumers (Drents Belang)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
J. Haikens (VVD)
J. Heetebrij (ChristenUnie)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
C.D. de Jong (LPF)
K. Jonker (CDA)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)
E. Olij (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
B. Popken (OPD)
G. Roeles (VVD)
J. Slagter (PvdA)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
mevrouw G. Timmer-Rijkeboer (D66)
J.P. Voordewind (LPF)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
G. Wieringa (DB/DOP)
Th.J. Wijbenga (CDA)
J. Zweens (PvdA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
mevrouw I.M. Rozema (statengriffier)
mevrouw J. Stapert (commissiegriffier)

Met kennisgeving afwezig:

K.J. de Vries (CDA)
J. Zweens (PvdA)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering en heet eenieder van harte welkom.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de heren De Vries en Zweens verhinderd zijn om deze vergadering bij te wonen.

3. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt, conform ontwerp, goedgekeurd en vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

Er worden geen opmerkingen gemaakt of vragen gesteld naar aanleiding van de lijst van ingekomen stukken.

5. Voorontwerp-Provinciaal omgevingsplan II

5.1. Brief van gedeputeerde staten van 18 februari 2003, kenmerk 7/6.1/2003000633

5.2. Brief van gedeputeerde staten van 17 juni 2003, kenmerk 25/6.2/003005584

5.3. Informatiepakket met reacties van leden van de Provinciale Commissie voor het Omgevingsbeleid d.d. 5 augustus 2003

Spreekrecht

De heer BRINK spreekt namens de Nederlandse Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) naar aanleiding van agendapunt 5, voorontwerp- Provinciaal omgevingsplan (POP) II. Hij stelt het op prijs dat hij bij de behandeling van een belangrijk onderwerp als het POP II namens de NLTO enkele woorden tot deze commissie mag richten. Het NLTO heeft een zeer uitgebreide reactie opgesteld naar aanleiding van het voorontwerp en hij beperkt zich nu dan ook tot de bespreking van enkele hoofdpunten uit die reactie. Bij het lezen van het POP II stelde hij zich de volgende vragen. Wat wil de provincie met het landelijk gebied? Welke visie spreekt uit het POP II ten aanzien van

de land- en tuinbouw? Sluit het voorgestelde beleid aan bij de ontwikkelingen die zich in een internationaal opererende bedrijfstak voordoen? Is er nog toekomst voor de land- en tuinbouw in Drenthe?

In 1980 telde Drenthe nog meer dan 8.000 bedrijven in de land- en tuinbouw en in 2002 zijn dat er nog maar 4.000. Het afgelopen jaar stopte er gemiddeld iedere twee dagen een bedrijf in Drenthe. Op het hoogtepunt van de groei in ons land waren er in Drenthe 300.000 koeien en kalveren, 216.000 varkens en 4,3 miljoen kippen. Nu zijn er in Drenthe nog 170.000 koeien en de laatste tien jaar is de varkensstapel gedaald met 25%. Land- en tuinbouw zijn niet vanzelfsprekend meer en sommigen juichen het verdwijnen van landbouw in Nederland toe. Anderen noemen het onvermijdelijk. Het NLTO meent dat Drenthe de toekomst van land- en tuinbouw in eigen hand heeft. Het verdwijnen van land- en tuinbouw is dan ook niet onvermijdelijk en zeker niet gewenst. Daarvoor noemt hij een aantal redenen. Allereerst is de internationale concurrentiekracht van de landbouw in Drenthe uitstekend. Drenthe heeft een sterke rundveehouderij en bedrijven zijn in Europees perspectief gezien groot en extensief. De zuivel is een groeiemarkt met veel toegevoegde waarde, die in de onmiddellijke nabijheid van bevolkingscentra moet worden geproduceerd. Voor de akkerbouw geldt dat zetmeelproductie belangrijk blijft en gelet op dit belang is het belangrijk dat dit ook politiek wordt gesteund. De intensieve veehouderij is aan de Drentse grond gebonden en vormt een versterking voor de gehele landbouw. De Drentse boeren zijn verder uitstekend opgeleid en beschikken over een voldoende dosis ambitie. In de tweede plaats is Drenthe zonder noemenswaardige landbouw een verarming. Het gevarieerde landschap wordt gedragen door de boeren en die hebben besloten het open karakter van gras- en bouwland in stand te houden, afgewisseld met natuur en dorpen. Door het verdwijnen van landbouw zullen de contouren van het vroegere cultuurlandschap met de tijd minder goed zichtbaar worden. In het Drentsche Aa-gebied zijn hiervan al de tekenen te zien. In de derde plaats kunnen de economische effecten van directe werkgelegenheid niet zomaar worden vervangen door nieuwe werkgelegenheid. In de vierde plaats gaat moderne landbouw, zoals die in Drenthe wordt gevoerd, direct samen met aandacht voor de kwaliteit van natuur en milieu.

Deze redenen rechtvaardigen de inzet van de provincie voor land- en tuinbouw met toekomst. Daarvoor is een visie op land- en tuinbouw nodig. De Drentse landbouwagonderwerpen biedt daarvoor de nodige informatie. De NLTO roept het provinciebestuur dan ook op zich deze informatie meer ter harte te nemen dan in het voorontwerp-POP II is gedaan. Die visie moet bestaan uit de volgende elementen. Allereerst moet worden onderkend dat overheden door beleidsnota's en regelgeving de samenleving niet kunnen sturen. Er dient gekozen te worden voor een globaal omgevingsplan dat kan bogen op realiteitszin en draagvlak. Er moet onderkend worden dat landbouw een economische sector is waarbij het overgrote deel van de bedrijven hun inkomen en continuïteit moeten halen uit de internationale markt en concurrentie moeten verdienen. Daarna komt pas het inkomen uit landschaps- en natuurbeheer. Het landelijk gebied van Drenthe moet worden beschouwd als een dynamische en levende omgeving dat door verandering is ontstaan en dat in de toekomst met de mensen mee moet veranderen. Er dient ruimte te worden gegeven aan de onvermijdelijke noodzaak tot schaalvergroting met minder bedrijven, maar wel met grotere bedrijven. Er moet ingezet worden op maatregelen die de kwaliteit van de landschappelijke inpassing van moderne agrarische gebouwen en locaties bevorderen. Kortom, de NLTO blijft pleiten voor een provinciale omgeving die ruimte biedt om te ondernemen en waarin kansen kunnen worden aangegrepen om de ambitie om boer te blijven te verwezenlijken, zodat er vertrouwen blijft bestaan in de agrarische ondernemers, hun gezinnen en medewerkers. Dat kan een teruggang van land- en tuinbouwbedrijven niet voorkomen, maar kan wel voorkomen dat de teruggang hoger dan 3% wordt en dat aan het eind van de planperiode van het POP II in 2015 de conclusie is gerechtvaardigd dat er in grote delen van Drenthe geen land- en tuinbouw meer is. In de uitgebreide reactie van het NLTO wordt aangegeven hoe het POP II bijgesteld zou moeten worden voor een perspectiefvolle land- en tuinbouw in het fraaie Drentse landschap.

De heer BEUMERS merkt op dat de NLTO bang lijkt voor de twee hoofdstructuren, die de contouren aangeven voor landbouwbeleid. Bijlage c, die aan het POP II is toegevoegd, is ook niet duidelijk en zal herschreven moeten worden.

Hij vraagt de overige commissieleden om daarover ook duidelijk hun opvatting naar voren te brengen.

De heer BRINK merkt op dat de NLTO een aantal punten heeft ingebracht die alle partijen hebben ontvangen. In bijlage c wordt gesproken over hoofdfuncties in zones 1 en 2 van grondgebonden landbouw en dan is de vraag inderdaad of landbouw overal nog wel hoofdfunctie is. Die conclusie deelt de NLTO.

De VOORZITTER stelt voor om de overwegingen die de heer Brink heeft ingebracht, bij de bespreking mee te nemen en merkt op dat het POP II een belangrijk onderwerp is dat veel delen van de Drentse samenleving raakt en in die zin heel breed is. Daarom is besloten om de bespreking van dit voorontwerp in een vijftal onderdelen op te splitsen. Die vijf onderdelen corresponderen met de tien punten zoals deze door het college zijn opgesteld en zoals deze op de uitnodiging voor deze vergadering staan vermeld.

Algemeen, inclusief integraliteit en de juridische aspecten van het POP

De heer BEERDA merkt op dat het karakter van de behandeling van het voorontwerp-POP II kaderstellend en opiniërend is. Er staat dan ook nogal wat op de rol als het gaat om contacten met personen en instanties in Drenthe die zich bezighouden met het POP. Aangezien die contacten nog moeten plaatsvinden, valt er vandaag niet veel meer te doen dan het uitwisselen van opinies en daarover discussiëren. De besluitvorming volgt echter pas in een later stadium. Als het gaat om het karakter van dit stuk, dan kent iedereen de geschiedenis van de totstandkoming van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO), die is ontstaan vanuit de gedachte dat natuurgebied beschermd moet worden. Die wet is ooit bedacht in het Gooi, alwaar de verstedelijking toesloeg en waarvan de bovenlokale overheid vond dat er iets mee moest gebeuren. Dat heeft ertoe geleid dat planologie in Nederland voor een belangrijk deel toelatingsplanologie is geweest, waarbij er werd bepaald wat wel en niet mocht, en waar dat dan mocht. In die zin voldoet het voorliggende stuk daar goed aan. Tegelijkertijd is er een ontwikkeling te zien die erop duidt dat er steeds meer sprake is van een ontwikkelingsplanologie, die

ervan uitgaat dat ontwikkelingen kunnen worden gestuurd met instrumenten van ruimtelijke ordening en dat laatste mist de PvdA-fractie in dit stuk. Hij ziet graag een verhaal terug voor Drenthe en de Drentse burgers, met een heldere visie en een stevig ambitieniveau. Hoewel het POP voldoet aan de bestuursopdracht, heeft het POP hierin te weinig visie. Die visie is ook niet gevraagd aan de mensen die het stuk opstelden, maar in die zin moet de provincie de hand in eigen boezem steken. Toch ziet hij graag die visie opgenomen in het voorliggende stuk en hoe dat moet gebeuren zal hij zo dadelijk uitleggen. Dit POP is regelgevend en dat moet ook, want in deze samenleving moeten burgers heldere regels met elkaar afspreken die vervolgens ook worden nageleefd. Het gaat echter vooral om de vraag hoe Drenthe in hun provincie willen wonen, werken, leren en recreëren. De vraag is welke kant Drenthe op wil en of zij andere of dezelfde economische dragers wenst of niet. Niet de geomorfologie moet uitgangspunt zijn, maar vooral de demografie. Verder vindt hij de sociale component te weinig terug in het voorontwerp; het stuk is duidelijk geschreven vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening. De PvdA is nadrukkelijk van mening dat de Drentse burgers erbij moeten worden betrokken, inclusief de sociale component en hij zal daar zelf ook mee de boer opgaan. Ten aanzien van een stuk visie is nog onduidelijk hoe de provincie hieraan vorm zal geven. Natuurlijk kan er nog een deel van het POP worden geschreven zodat het POP nog dikker wordt. Misschien kan het beste een aantal thema's worden opgepakt, zodat aan de hand van die thema's een verhaal wordt gemaakt met ambitie en visie. Zo denkt hij aan de thema's Recreatie en toerisme, Wonen en Stedelijke ontwikkeling. Ook de politiek heeft daar zelf een rol in en de PvdA zal daarin ook zeker initiatieven ontplooien. Misschien moeten de staten en het college daar ook het initiatief in nemen. Het is van groot belang dat de inwoners van Drenthe en organisaties worden betrokken bij de totstandkoming van het POP en dat is dan ook gebeurd, gezien de grote stapel inspraakreacties die is meegezonden met deze stukken en de nog grotere stapel inspraakreacties die ter inzage lag. Dit is ook van belang, want de staten zullen samen met de bewoners en de organisaties op basis van vertrouwen aan de toekomst moeten werken. Hij heeft wel eens het gevoel dat dat vertrouwen er niet altijd in voldoen-

de mate is, wat te maken heeft met het beeld dat partijen onderling van elkaar hebben en dat niet altijd strookt met de realiteit. Als er beslissingen worden genomen op grond van een vertrouwensrelatie, dan komt de provincie een heel eind. Of dan uiteindelijk een beslissing wordt genomen waar iedereen het mee eens is, is vraag twee. In het proces op weg naar die beslissing moet er echter sprake zijn van partijen die vertrouwen in elkaar hebben. Van belang is ook nog hoe het POP past in de komende nieuwe WRO. Spreker heeft geen idee hoe en wanneer die wet wordt vastgesteld, maar vermoedelijk wordt die wet vastgesteld binnen de termijn waarvoor dit POP geldt. De vraag is dus wat er met het POP moet gebeuren als die nieuwe wet geldig wordt. Moet de regelgeving dan worden aangepast en/of volgt er nieuwe regelgeving? Kan het college daar nog eens naar kijken? De integraliteit van het POP II is ook een belangrijk punt. Hij onderschrijft die integraliteit, maar er moet wel worden opgepast dat de regels niet al te ondoorzichtig worden, want deze moeten voor eenieder helder en begrijpbaar zijn. Het is ook niet verstandig om regels uit het POP I zo maar weg te laten vallen, zonder dat duidelijk wordt aangegeven waarom die regels zijn komen te vervallen. Wat hem betreft zou een overzicht van verschillen tussen het POP I en het POP II dan ook wel helpen en hij vraagt het college dan ook zo'n overzicht te maken. Nogmaals, het POP II zoals dat nu voorligt, is het kader waar aan heel veel zaken in Drenthe worden getoetst. Regels zijn in de samenleving nu eenmaal nodig, want Nederlanders wonen met zijn allen op zo'n klein plekje dat veel zaken moeten worden geregeld. De vrijheid van de een houdt op daar waar die van de ander begint. De politiek heeft daarbij de taak om kaderstellend te zijn en de staten zullen die keuzes dan ook moeten maken. In een volgende situatie zou zelfs niet het college maar de staten zelf opdrachtgever kunnen zijn voor het POP, want het POP is nu eenmaal het kaderstellende stuk bij uitstek. Tegelijkertijd dienen die kaders wel werkbaar te zijn, want zij mogen niet zodanig knellen dat zij niet goed kunnen worden uitgelegd aan de burger. De PvdA pleit dan ook voor maatwerk binnen de regels. Of het nu rode contouren zijn of de omvang van een bouwvlak, het gaat erom wat de politiek met de kwaliteit van Drenthe wil. Zonder dat nu direct de regels aan de kant worden geschoven, dient daar waar sprake is van een win-winsituatie de politiek de moed te

hebben om nog eens kritisch naar die regels te kijken. Tegelijkertijd moet dan wel duidelijk zijn wat er wordt verstaan onder de kwaliteit van Drenthe, en dat zal wellicht in de vorm van een aantal pilots moeten worden ontwikkeld. Op die manier stellen de staten de liniaal vast waarlangs het college kan gaan meten. De regelgeving kan daarmee wellicht verweven worden.

De heer JONKER merkt op dat het voorliggende stuk een goed stuk werk is, waarbij heel veel mensen betrokken zijn. Hij dankt voor de hoeveelheid werk die hierin is gaan zitten en de openheid die de staten mochten ervaren vanuit het ambtelijk apparaat in de aanloop naar dit voorontwerp. Het POP is volgens het CDA van enorme betekenis voor de ruimtelijke ordening, maar ook voor de sociaal-economische ontwikkeling van Drenthe voor de komende jaren. Hierbij is het van groot belang dat wordt aangegeven op welk schaalniveau er moet worden gedacht, er dienen criteria te worden geformuleerd en regelgeving moet worden vastgelegd. Dit sterke planologische sturingselement voor het provinciaal bestuur mag niet stranden in details en het doorvertalen of minimaal bijstellen van bestaande regelgeving. Helaas trof hij dit in het voorontwerp nog teveel aan. Het CDA verwacht van het POP een toekomstgerichte sturing op hoofdlijnen met als vertrekpunt een visie op de toekomst, waarin creativiteit om integraal te denken en te handelen, evenals de sociaal-economische harmonie voor mens, plant en dier centraal staan. Dit dient vormgegeven te worden vanuit een toekomst- en gebiedsgerichte benadering. De bestaande diversiteit van het Drentse landschap dient te worden benut en daar dient als een goed rentmeester mee om te worden gegaan. Het hoofdcriterium van het POP moet het maken van keuzes zijn en het toekennen van bestemmingen of functies waarbij, indien nodig, flexibiliteit niet mag ontbreken. Kiest de provincie voor het ontwikkelen of het conserveren van het landschap? Juist in een haperende economie is het een uitdaging om dit te onderscheiden en de kracht van de provincie te tonen. De belangen van natuur en recreatie liggen veel dicht bij elkaar dan tot voor kort werd gedacht. Recreatie, natuur en cultuurhistorie hebben slechts één doelgroep, te weten die van de recreanten. Drenthe heeft nu de kans deze groep integraal en op een nieuwe leest geschoeid te vermaken. Daarom moet er

voor de ontwikkelfunctie worden gekozen. Het CDA verwacht van het college een actieve regierol. Er kan een win-winsituatie ontstaan voor economie en natuur als de provincie het initiatief neemt. Partijen hebben elkaar nodig om tot een integrale gebiedsvisie te komen. De provincie moet aan tafel gaan met natuurbeherende instanties, bedrijfsleven en gemeenten en gezamenlijke afspraken maken. De pilot in Westerveld kan een goed voorbeeld worden indien er de gang in wordt gehouden. Hoe gaat het college om met de reacties uit het veld? Is er sprake van een inspanning om zoveel mogelijk aan de wensen uit het veld te voldoen? Of wordt het een krampachtig verdedigen van het voorontwerp en kijken wat er niet kan? In het voorontwerp staan nogal wat vage teksten. Zo staat op pagina 65 bij doelstellingen dat landbouw en recreatie voorop staan. Worden andere bedrijven dan niet uitgesloten? In andere teksten wordt gesproken over "niet wezenlijk aantasten" "gebleken noodzaak" en "in bijzondere gevallen". Het college dient het voorontwerp op dergelijke vage terminologie nog eens goed na te kijken. Waarom is het instellen van een Nationaal Park Ooster- en Westerse zand noodzakelijk? De natuur is voldoende beschermd en drie parken in één gemeente is wel erg veel. Daarnaast is er voor de natuur geen meerwaarde en een draagvlak in de regio ontbreekt. Het instellen van drie robuuste verbindingzones is zeer ambitieus. Het CDA is van mening dat er eerst moet worden gewerkt aan de huidige plannen en als die zijn uitgevoerd kan er nieuw beleid op worden gezet. Het voortijdig op de kaart zetten van de zones brengt veel onrust in de agrarische sector teweeg, terwijl er nog in geen jaren zicht op is dat er daadwerkelijk iets gebeurt. Het CDA gaat ervan uit dat de regelgeving, zoals die in het POP II wordt aangegeven, voldoende is voor een adequate bescherming van het milieu.

De heer SMIDT merkt op dat dit nog slechts een voorontwerp is, dus hij zal zich beperken tot wat richtinggevendende uitspraken die zijn gebaseerd op het liberale gedachtegoed, waarin de eigen verantwoordelijkheid en vrijheid van burgers, overheden en bedrijfsleven een rol spelen, waarbij ook de rechtvaardigheid en verdraagzaamheid intact moeten blijven. Daarom is hij groot voorstander van terughoudendheid in regelgeving, maar tekent hij wel voor een doelmatige en krachtige handhaving van regels. Het gaat hier om een herzie-

ning van het POP II, waarvan het geraamte intact is gebleven. De uitgangspunten, zoals vastgelegd in het Kompas van het Noorden, waarbij sprake is van krachtige stedelijke netwerken en een gezonde economie op een vitaal platteland, onderschrijft hij nog steeds. In die zin onderschrijft hij ook de mal en contramal als uitgangspunt. Toch acht de VVD het aanpassen van het voorontwerp noodzakelijk, deels op grond van een aantal zaken die na de bestuursopdracht aan het licht is gekomen. Verder speelt de nieuwe WRO ook een rol, evenals nieuwe inzichten ten aanzien van ruimtelijk beleid, de effecten van de nieuwe Beleidsopgave water en het openbaarvervoerbeleid. Duidelijk is dat het belang van werkgelegenheid op dit moment nog veel indringender is dan bij het verschijnen van het voorontwerp. Verder wil hij dat de ambities die worden vastgelegd binnen de financiële reikwijdte liggen van de provincie, want ambities moeten in overeenstemming zijn met financiële mogelijkheden. Is dit niet het geval, dan moeten de ambities worden bijgesteld. Indien het POP wordt aangenomen, zal het financieel moeten worden ingeschoven in de meerjarenraming en in de begroting en dan moet dat ook leiden tot het kunnen realiseren van de doelstellingen, zoals deze zijn vastgelegd. Met de heer Beerda constateert spreker dat het voorliggende stuk nog steeds zwaar is geënt op toelatingsplanologie, wat sommigen ook wel rodepotloodcultuur noemen. Hier spreekt weinig vertrouwen uit richting de samenleving en medeoverheden. Het is een gemiste kans dat niet meer voor het uitgangspunt van de ontwikkelingsplanologie is gekozen, want dit biedt meer kansen en is een grotere uitdaging voor het verwerken van sociale componenten en te komen tot een gedragen kwaliteit in de ruimtelijke ordening. Ook hij deelt de opvatting dat de toegankelijkheid en de leesbaarheid van het POP verbeterd kan worden. Beleidsdoelstellingen dienen scherp geformuleerd te worden en in een duidelijk kader te worden geplaatst, zowel gebiedsgebonden als niet-gebiedsgebonden. Ook dient er duidelijk te worden aangegeven welke rol de provincie per beleidsdoel heeft, waarbij onderscheid dient te worden gemaakt waar de bevoegdheden van de provincie liggen, waar sprake is van medebewind, waar de provincie sturend dient op te treden en waar de provincie afhankelijk is van derden. Dit dient tegelijkertijd ook een ander doel, namelijk het niet-wijzigenvan een aantal verordeningen.

Het schijnt zo te zijn dat de goedkeuringsbevoegdheid van het college deels komt te vervallen en dat er voor binding van gemeenten en andere overheden straks een verordeningsstelsel nodig is. De provincie dient een stap in die richting te maken en nu al aan te geven in het ontwerp op welk punt de provincie een verordening overweegt en op welk punt een regierol wordt uitgevoerd. Het lijkt spreker dat de nieuwe WRO van kracht kan worden binnen de looptijd van het POP, terwijl er onduidelijkheden zijn betreffende het overgangsbeleid. Aangezien dit de leefbaarheid bevordert, lijkt het spreker zinvol dat het college anticipeert op deze ontwikkelingen.

De concrete beleidsbeslissing ter voorkoming van het bergen van afval in diepe ondergrond wordt opnieuw herhaald. Hoe wenselijk dit ook is, de vorige constructie bleek in juridische zin een verloren gevecht. Spreker daagt het college uit om nu iets te bedenken dat juridisch wel hout snijdt, want straks leidt dit tot dezelfde uitkomst en dat is niet erg zinvol.

Ten aanzien van de zonering merkt hij op dat duidelijk in het POP staat dat de zonering globaal is, met afwijkingen van tientallen hectares. Uit informatie, verkregen tijdens een werkbezoek, is hem toch gebleken dat die zonering soms toch als harde grens wordt neergelegd. Dat is nooit de bedoeling geweest bij het vaststellen van het POP I en dat mag ook nu niet de bedoeling zijn. Hij raadt dan ook aan om de formulering, zoals die in de toelichting staat ook over te brengen naar deel c, aangezien de Raad van State de indeling ook als hard interpreteert. Dat is niet de bedoeling van de provincie en daar komt ook bij dat de effecten van de gebiedenkaart en de toelichting zich moeten voordoen tegen de achtergrond van de zonering, zodat niet op basis van de gebiedenkaart een zone-3-aanduiding herschreven wordt naar een zone-5-aanduiding. Ten aanzien van de financiering van de beleidsuitgaven wordt hierover in het POP nog geen duidelijkheid verschaft. In het POP wordt niet duidelijk of alle beleidsopgaven, indien die nu worden aangenomen, binnen de mogelijkheden van zowel de provincie, als gemeenten en de waterschappen liggen en welk effect het heeft op de lokale lastendruk. Daarom maakt de VVD op voorhand een voorbehoud ten aanzien van die beleidsdoelen waarbij financiering door derden aan de orde is, terwijl die financiering gezien de economische situatie momenteel niet binnen te halen is.

Hij wijst een dergelijk beleidsdoel niet op voorhand af en wanneer de financiering daarover niet loskomt, dan moet er nog maar eens over gesproken worden of het beleidsdoel wezenlijk belangrijk is voor de provincie in relatie tot de benodigde middelen.

De heer LANGENKAMP heeft in de vorige vergadering een mogelijkheid voorgelegd om aan de hand van scenario's te kiezen. Nu maakt de heer Smidt een voorbehoud, waarbij hij aangeeft dat als er geen geld is, het beleid niet of anders wordt uitgevoerd. Het college gaf in de vorige vergadering aan dat de provinciale planologie eigenlijk niets met economische groei te maken heeft. Dat betekent alleen maar dat dit later of langzamer gebeurt. Hij vraagt de heer Smidt om daar eens over na te denken nu hij dit voorbehoud maakt. Het POP II is in hoofdlijnen een voortzetting van het POP I en de bestuursopdracht spreekt dan ook van beleidscontinuïteit. GroenLinks staat achter die integrale aanpak en ook achter de mal- en contramalgedachte, hoewel GroenLinks daar een andere interpretatie aan geeft dan te doen gebruikelijk. Spreker wil de economische activiteiten bundelen in kernzones, ondanks het feit dat er ook in het landelijk gebied economische activiteiten plaatsvinden. Hij wil de druk op het landelijk gebied verminderen door de mal- en contramalgedachte. Natuur en landschap zijn belangrijke voorwaarden voor de economische motor. Recreatie en toerisme moeten dan ook naar zijn idee meer aandacht krijgen als economische hoofdpeiler, waarbij rust en ruimte het werkelijke Drentse kapitaal vormen. Spreker vindt dat leefbaarheid vooropgesteld moet worden. In het POP II wordt wel geprobeerd daar een nieuwe stap in te maken, maar naar zijn idee is dit voor verbetering vatbaar, want de sociale component heeft in het POP II weliswaar een plaats gekregen, maar is niet erg ambitieus geformuleerd. Hij heeft eerder gevraagd naar het ontwikkelen van een sociale en culturele agenda, wat ook is voorgesteld door de Raad van het Landelijk Gebied. Spreker hoopt dat daar toch naar gekeken wordt. Waar hij zeer veel moeite mee heeft is het Provinciaal verkeers- en vervoersplan, wat het grootste blok in dit POP vormt. De verwerking daarvan levert, volgens het college volgens de notulen van de vorige vergadering, veel vragen naar de concrete vertaling op. Aan een aantal punten zal op een flexibele wijze en werkende weg invulling

gegeven worden. Vandaar dat in het POP niet in detail ingegaan kan worden op het spanningsveld tussen faciliteren van bereikbaarheid, verkeersveiligheid en natuur en milieu. De nadruk ligt op het in hoofdlijnen beschrijven van een proces dat vooral mensgericht moet zijn en dat is de grote verandering met het POP I, waar het er nog om ging de groei van de automobiliteit terug te dringen. Het in hoofdlijnen beschrijven van deze problematiek is voor spreker niet acceptabel. Naar zijn idee moeten daar keuzes in worden gemaakt en moet er een achterliggende visie worden ontwikkeld. Velen hebben de afgelopen jaren geroepen dat woningen in het POP voor kleine kernen veel teveel geregeld zijn en hele kernen zaten als het ware op slot. Bij de groei van automobiliteit gaat er echter helemaal niets op slot, terwijl de nadelen van het groeiende autogebruik enorm zijn. Spreker ziet niet in hoe dit groeiende auto-gebruik valt in te passen in een gerichtheid op verkeersveiligheid en natuur en milieu en in die zin worden er in het POP II geen heldere en duidelijke keuzes gemaakt. Naar zijn idee is het aantal verkeersslachtoffers nog veel te hoog en helaas weer stijgende. De doelstelling om vóór 2015 verkeersdrempels te laten verdwijnen is een ondermijning van het begrip Duurzaam Veilig, waarmee heel veel gemeenten bezig zijn. Dat begrip zou nu juist in het POP II versterkt moeten worden, maar dit beleid is nu juist in strijd met alles wat er over Duurzaam Veilig in dit stuk wordt geschreven. Van GroenLinks krijgt dit nieuwe onderdeel over verkeer een zware onvoldoende. Hij vraagt zich af of het college zich realiseert dat de groei van werkgelegenheid ook kan worden gerealiseerd door het veiliger en schoner maken van Drenthe. De maatschappelijke kosten van verkeersongevallen zijn tien keer zo hoog als de filekosten, zodat daar maatschappelijk en financieel nog wel wat te winnen valt.

De heer KUIPER heeft zijn hoofd gebroken over het dilemma hoe de provincie ervoor kan zorgen dat in de beschermde gebieden, waar het POP in eerste plaats voor bedoeld is, nog sturing te kunnen geven aan bepaalde ontwikkelingen. Hij heeft daar de volgende gedachten over. De compensatiegedachte staat verwoord op pagina 218 van het POP. Deze gedachte wil hij verder uitwerken om wat meer mogelijkheden in het leven te roepen om meer sturing te kunnen geven.

Op pagina 218 staat dat het nettoverlies van natuurwaarden moet worden tegengegaan. De stadsgewijze aanpak die beschreven staat is voor spreker ook uitgangspunt, waarbij onder mitigatie een verzachting en verlichting, landschappelijke inpassing, financiële compensatie en oppervlaktecompensatie wordt verstaan. Spreker vindt dat dit beleidsinstrument nog consequenter en doorzichtiger kan worden toegepast. GroenLinks heeft dit principe in de discussie met de landbouw in verkiezingstijd al nadrukkelijk naar voren gebracht, vooral bij de discussie over de 250 m-grens. Iedereen kent de situatie dat de boer, die land heeft binnen die grens, belemmerd wordt om zijn werk goed te doen, terwijl een bedrijf net buiten die grens veel minder beperkingen kent. Toen heeft spreker gepleit voor maatwerk op de plek zelf en het aanbod gedaan dat de grens verlegd kan worden, mits de boer op een andere plek iets kan teruggeven. Ook voor gemeenten ligt hier een kans. In sommige gevallen kan een zonegrens namelijk erg onredelijk uitpakken. In de wijzigingen die zijn aangebracht op de kaarten zijn de voorbeelden daarvan terug te vinden. Uiteraard zitten er soms nog meer onredelijkheden in, daar bij het maken van de kaarten niet alle consequenties ter plekke zijn bekeken. Twee discussies uit de vorige periode hebben duidelijk gemaakt dat de strikte toepassing van de contourlijn raar kan uitpakken. Het betrof hier het Hunebedmuseum in Borger en de bioscoop in Emmen. In beide gevallen heeft een compensatievoorstel uitkomst kunnen bieden. Hierbij dient nadrukkelijk gesteld te worden dat niet het opengooien van het POP uitgangspunt is. Spreker wil echter bewerkstelligen dat via het middel van compensatie een winst op ander terrein soms letterlijk mogelijk is. Bijvoorbeeld loopt in sommige gemeenten de realisering van de verbindingzones van de ecologische hoofdstructuur(EHS)-taak. Een compensatie van lichte grensoverschrijdingen voor het versneld realiseren van deze verbindingzones zal een snelle verbetering voor situaties kunnen betekenen. Ook deze gedachte is uitvoerbaar in combinatie met wat de NLTO over de ruimte voor de ruimte-regeling heeft neergelegd in haar inspraakreactie. Hierover kan uitgebreider gesproken worden en is ook afhankelijk van de uitwerking van de compensatiegedachte. Daarom wil spreker drie extra begrippen invoeren bij de compensatiegedachte die al genoemd is. Allereerst moet de manier van

compenseren afhangen van de ernst van de schade en van de POP-doelstellingen voor het gebied waarbinnen het effect waarneembaar is. Ten tweede moet bij compensatie in geld worden gedacht aan een prijs per hectare, waarbij vermenvuldigingsfactoren moeten worden toegepast die afhangen van de rest van de ingrepen. In de derde plaats zal de compensatie zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke aantasting gerealiseerd moeten worden, waarbij compensatie ook binnen de regio net over de grens bij een andere gemeente plaats kan vinden. Hier zal creatief mee moeten worden omgegaan en er zal een op de situatie geënt beleid voor ontwikkeld moeten worden.

In de laatste commissievergadering heeft GroenLinks toegezegd de discussie te willen aanzwengelen over de Provinciale milieuverordening. Toen hij de inspraakreacties las kwam hij dezelfde reactie tegen bij de Milieufederatie, de waterschappen en de drinkwaterorganisaties. Hij verwijst dan ook naar de desbetreffende passages in de inspraakreacties, waarbij hij nadrukkelijk waarschuwt dat regelvereenvoudiging leuk lijkt, maar in de praktijk zijn doel volledig voorbij kan schieten. Bescherming van kwetsbare gebieden kan alleen maar indien mensen achter deze doelstelling blijven staan. De PvdA-fractie heeft er al op gewezen dat er voor de provincie een taak ligt als het gaat om de communicatie. Er is al ervaring opgedaan in de grote POP-bijeenkomsten, maar er kan ook een soort van permanente campagne plaatsvinden. Dit heeft als bijkomend voordeel dat burgers worden aangezet tot creativiteit en ideeën zullen uitwerken over de uitvoering van het POP.

De heer WENDT merkt op dat het POP II in grote lijnen een voortzetting is van het POP I. De malen contramalgedachte wordt ook door de ChristenUnie aangehangen. Het belang van het POP is groot voor Drenthe, wat te zien is aan het grote aantal reacties dat is binnengekomen. Nu is het niet het moment om op al die reacties in detail in te gaan, maar wel spreekt hij de verwachting uit dat het college de communicatie met de diverse betrokken partijen voortzet en/of opvoert. Hij sluit zich aan bij de opmerking van de PvdA dat de provincie daarbij wel duidelijk moet maken wat zij de komende jaren precies wil. Dit dient stringenter, korter en duidelijker te worden geformuleerd dan nu het geval is, zodat de burger concreet kan meediscussiëren. Zo nodig wordt het POP dan

bijgesteld aan de hand van de visie van deskundige en betrokken partijen en de wijze waarop politieke meerderheden in de staten zich aftekenen. Het is een kwestie van sturen op hoofdlijnen, terwijl het voorontwerp nog vrij veel details bevat. De provincie moet toekomstgericht bezig zijn met de ontwikkeling van Drenthe en daarbij beseffen dat sinds een aantal jaren er sprake is van grote en volwassen gemeenten binnen deze provincie. Integraliteit moet verder groeien, wat een denk- en leerproces is voor vele partijen. Sociale elementen als werkgelegenheid, maar ook de cultuurhistorische elementen behoeven dan mogelijk nog iets meer de nadruk dan tot op heden in het voorontwerp is opgenomen.

De heer ENGELS vindt dat de poging in het POP II om het begrip Duurzame ontwikkeling hanteerbaar te maken via de zes bekende grondslagen en de algemene en bijzondere omgevingskwaliteit niet volledig is geslaagd. De zes grondslagen zijn namelijk nogal algemeen geformuleerd en eigenlijk onvoldoende richtinggevend. De grondslagen zeggen dan ook niets over de functie en invulling van het begrip Duurzaamheid als criterium om keuzes te maken en om ontwikkelingen te toetsen. De daaruit afgeleide doelstellingen voor het omgevingsbeleid zijn vaak nogal abstract of algemeen beschreven. Er gaat niet in alle situaties sturing vanuit voor het omgaan met conflicterende belangen. Het staat dus mooi, het klinkt goed, iedereen is het ermee eens, maar het voorontwerp is niet altijd voldoende scherp geformuleerd. Duurzame ontwikkeling betekent in de kern dat de bestaande kwaliteiten van het landschap, de natuur en het milieu worden gehandhaafd en waar mogelijk worden verbeterd. Dat is geen onhanteerbaar uitgangspunt voor afwegingen op het gebied van ruimtelijke belangen, zoals die van bedrijvigheid, landbouw, toerisme, infrastructuur en bouwen en aan de andere kant die van landbouw, natuur, landschap, milieu en cultuurhistorie. De belangrijkste vraag die D66 zich gesteld heeft is in hoeverre het POP II nu eigenlijk bijdraagt aan de duurzaamheid in Drenthe. Bevat het plan de gepretendeerde Drentse vertaling van duurzaamheid? Zijn voorlopige conclusie is dat er in het POP II heel veel goeds staat, met mooie aanzetten en goede uitwerkingen, maar dat D66 aarzelt op een vijftal punten. Allereerst dient de operationalisering van het begrip Duurzame ontwikkeling veel duidelijker

te worden verwoord en effectief in keuzes te worden vertaald.

Ten tweede dient het recht op duisternis in het plan meer aanscherping te krijgen. In de derde plaats moet met de uitbreiding van woningbouw, bedrijvigheid, recreatie en landbouw terughoudender worden omgegaan. Het stedelijk beleid voor Assen en Emmen kan veel ambitieuzer en ten vijfde moet de toepassing van gentechologie in deze provincie worden voorkomen. Spreker gaat ervan uit dat het college met de binnengekomen reacties zorgvuldig zal omgaan.

De heer POPKEN heeft geconstateerd dat het college op 11 februari 2003 het voorontwerp POP II heeft vastgesteld. In grote lijnen is het POP II een verfijnde voortzetting van het POP I en dat blijkt uit het feit dat een aantal al bekende knelpunten in het voorontwerp is verwerkt. Desondanks blijkt dat het POP I en het POP II 138 reacties hebben opgeleverd van doelgroepen, overheden en particulieren. Er is dus nogal wat gaande met het POP. Het is een belangrijk sturingsinstrument voor de toekomst en de provincie moet dus zorgvuldig zijn als het gaat om wat er in het POP wordt vastgelegd. Uit de reacties kan hij constateren dat heel veel reacties hetzelfde onderwerp betreffen, vooral bijvoorbeeld woningbouw en inrichting. In die reacties is ook weer te zien dat er tegenstellingen zijn, want wat de ene instantie als positief aanmerkt, wordt door de ander als negatief ervaren. Er zal dus zeer zorgvuldig moeten worden bekeken hoe met al die belangen een evenwichtig POP kan worden vastgesteld. Het karakter van het stuk dat nu voorligt is echter nog opiniërend en er zal dus nog heel veel informatie ingewonnen moeten worden en reacties moeten worden gewogen. Voor wat betreft de duurzaamheid is bij herontwikkeling van bedrijventerreinen met name vraag naar meer ruimte voor bedrijven, evenals industriële bedrijvenvestiging in de kleine kernen. Hoeveel grond gaat dit vergen en hoe gaat de provincie hiermee door? Is het niet zinnig om bestaande bedrijventerreinen onder de loep te nemen en die te beoordelen op doelmatigheid en eventuele herinrichting van de ruimte? Er is al gezegd dat qua woningbouw de kleine kernen op slot zaten. Gemeenten hebben nu de ruimte gekregen om woonplannen in te dienen. Spreker hoopt dat die gemeenten dat in ieder geval doen, zodat de provincie inzicht krijgt in wat er bij gemeenten op dat gebied leeft.

Spreker vraagt zich dan wel af waar in dat geval de grens wordt gesteld.

In het POP I waren er weinig mogelijkheden, maar het is de vraag of het juist is om de ruimte te geven voor ongebreidelde groei. De staten zullen daar kritisch op moeten zijn. In Drenthe bestaat een hele grote afvalberg, te weten die van de VAM/Essent in Wijster. Het beleid gaat ervan uit dat Essent zal gaan bepalen hoe er met het afval moet worden omgegaan, maar hier ontstaat een spanningsveld, want in Drenthe wordt berging in de diepe ondergrond als ongewenst aangemerkt, terwijl het rijksbeleid daar juist van uitgaat. In dit verband zal dan ook een oplossing moeten worden gevonden. Bij windenergie wordt gesproken over het niet plaatsen van solitair staande windmolens, maar in dit verband wil hij kijken of er alternatieve locaties geschikt zijn alwaar 15 megawatt een minimumtaakstelling is in plaats van een maximumtaakstelling. Ten aanzien van de bergingsgebieden voor wateroverlast in relatie tot berging in de natuur- en de landbouwgebieden, dient voor de landbouw de regeling tot schadevergoeding vastgesteld te worden, waardoor een breder draagvlak wordt gerealiseerd. Overwogen kan worden om dit water in dergelijke gebieden ten tijde van extreme droogte in te zetten. Voor wat betreft de Ammoniakwet is het zaak in het kader van de 250 m-zone snel duidelijkheid te verschaffen aan de desbetreffende bedrijven, zodat deze bedrijven weten waar zij aan toe zijn, omdat dit van het grootste belang is voor het ontwikkelingsperspectief van die bedrijven. Hij vraagt wanneer hij het Stappenplan intensieve veehouderij tegemoet kan zien, aangezien dit plan ook in het POP II verwerkt zou moeten worden. De kwaliteitsverbeteringen van het landelijk gebied door de reductie van het bouwvolume en de gekenschetste mogelijkheden kunnen zijn goedkeuring wegdragen. In het kader van natuurontwikkeling vraagt hij extra aandacht voor het ontstane spanningsveld tussen natuur en natuurontwikkeling enerzijds en de landbouw en recreatie anderzijds. Ontwikkelingsperspectief moet worden geboden door de landbouw en de tuinbouw te laten inspelen op de veranderde eisen die door de consument en de markt worden gesteld.

De heer BEUMERS merkt ten aanzien van het bestuurlijk gebeuren in het POP II op dat de provincie Drenthe het midden tussen het rijksbeleid en gemeentelijk beleid kiest. Dit kenmerkt

de huidige rol van de provincie, namelijk er is sprake van een tanend provinciaal gezag.

De richting van wat er gebeuren moet dient door de provincie duidelijk te worden aangegeven, met inachtneming van wat de burger wil en niet iets wat op eventuele verwachtingen is gebaseerd. Veel wordt door en over landbouw geschreven en eerder gemaakte stukken worden gekopieerd. Spreker heeft een aantal punten van aandacht en zorg. De provincie dient rekening te houden met de ontwikkelingen en te peilen wat de burgermaatschappij wil. Voelt de burger zich op zijn plaats en krijgt hij de mogelijkheid zich optimaal aan zijn leefomgeving te binden? Is er voldoende zorg van de provincie om werkgelegenheid gespreid te regelen? De mobiliteit tussen wonen en werken dient qua afstand zo beperkt mogelijk te zijn. Het einddoel bij het thema Duurzaam ontwikkelen is niet voldoende uitgekristalliseerd in het POP II. Op het plattelandsgebied heeft zich een groep kleine dorpen onderling met elkaar verbonden en een reactie ingezonden waarin wordt omschreven dat de culturele planologie een grote meerwaarde moet krijgen in het POP II. Dit ondersteunt spreker van harte. Hij is ook bezorgd over de waterschappen en vindt dat de provincie de waterschappen beter moet aansturen. De Provinciale Waterstaat ontnemt zichzelf de rechten die haar toebehoren. De waterstaat dient de taken van de waterschappen te controleren en duidelijk te zijn. De beleidsbepaling op hoofdlijnen berust echter bij de provincie en dit dient alsnog te worden vastgelegd in het POP II. Spreker is verontrust over de Dienst Landelijk Gebied, waarop hij later terug zal komen. Natuurontwikkeling zal ook een aandachtspunt worden. Er zijn reacties binnengekomen van de gemeenten Zuidwolde en Midden-Drenthe over windenergie. In Zuidwolde zou er een mogelijkheid zijn om een natuurwandelpad onder de N48 te realiseren. Dat mist hij in dit stuk. Met betrekking tot de reactie van de gemeente Tynaarlo ten aanzien van wijziging van de zonering als het gaat om de ecologie, staat dit in het POP omschreven. De overige nederzettingen zullen ook meer moeten uitgroeien naar een volwaardige kern. Ten aanzien van de noordelijke verbindingzone zal de heer Wieringa in een later stadium een toelichting geven.

De heer DE JONG heeft op zich waardering voor de poging om tot een goed POP te komen. De LPF is geen voorstander van veel regelgeving,

maar op bepaalde beleidsterreinen moet er nu eenmaal het een en ander in wet- en regelgeving worden neergelegd. Dat geldt ook voor deze provincie als het gaat om omgevingsplannen. Er zijn inspraakavonden geweest, van welke spreker er één heeft bezocht. Waarom is er eigenlijk gekozen voor de organisatie van inspraakavonden? Deze hadden echter meer het karakter van een inloopavond, want elke discussie werd de kop ingedrukt en dat is een gemiste kans om de politiek wat dichterbij de burger te brengen. De discussie werd er op die manier niet erg levendig van. Er is een stapel reacties binnengekomen en dat betekent een schone taak voor de provincie om dit allemaal te verwerken en te beantwoorden. Een van de vragen die dit oproept is hoe de provincie gestalte kan geven aan de wijze van voorrang van bepaalde belanghebbenden. Immers, het gaat altijd om verdringing van de een ten opzichte van de ander. Welke criteria worden daarbij gehanteerd, want er zitten veel subjectieve termen in dit rapport. Gaat de economie nu vóór alles, of de natuur, het wonen of de infrastructuur? Spreker dringt aan op het maken van heldere keuzes. Daarnaast is het belangrijk dat maatwerk geleverd kan worden voor die knellende punten die zich straks zullen gaan voordoen. Verder moet er worden gezocht naar de menselijke maat en daar dient ruimte voor gemaakt te worden in de definitieve versie van het POP. De reacties van het NLTO en de gemeente Emmen zijn spreker beide uit het hart gegrepen, vooral ook omdat spreker de situatie in Emmen enigszins kent. Ook de recreatieve sector heeft in de RECRON een goede vertegenwoordiger. Als de reacties van die drie instanties goed worden verwerkt in het POP, dan is de angel er voor geheel Drenthe uit.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de rol van het college, gezien de aard van deze ochtend, terughoudend zal zijn. Zij is verheugd dat alle leden van de commissie vinden dat aan de bestuursopdracht, zoals deze is gegeven, ruimschoots is voldaan en dat het POP II een goed stuk werk is. Zij complimenteert de ambtenaren daar dan ook voor. Wat zij duidelijk beluistert in het betoog van de commissieleden is dat er te weinig toekomstgericht gedacht wordt in het POP. Kijkend naar het visiegedeelte in het POP is het geen kant-en-klaar plan waarin de wensen voor de toekomst zijn verwoord, maar wordt ook de ruimte

aan de commissie gegeven om te bepalen wat wel en niet haalbaar is in Drenthe en wat noodzakelijk is in Drenthe.

Als zij verder kijkt waar de provincie op het terrein van de ontwikkelingsplanologie mee bezig is, dan meent zij dat ontwikkelingsplanologie zo geleidelijk aan wel een modetermin aan het worden is, terwijl er overigens in Drenthe voldoende mee gedaan wordt. Wat betreft de ruimte voor gemeenten hebben deze in het POP II absoluut gezien veel meer ruimte gekregen in de vorm van de woonplannen. Kijkend naar het Hunze-project, de agenda voor de Veenkoloniën en de regiovisie dan is de provincie al een aardig eind op weg. Indien daar dan het collegeprogramma, zoals het er ligt, bij in ogenschouw wordt genomen dan moet het college samen met de staten in staat zijn om het POP in Drenthe te laten leven. Dat betekent dat bij de uitwerking van het POP de provincie met andere overheden en doelgroepen in gesprek moet, teneinde het vertrouwen van burgers te kunnen winnen. Het college juicht dit uiteraard toe en wil dit ook, maar zit dan nog wel met de uitwerkingsfase. Aan de stedelijke ontwikkeling rondom Emmen, Hoogeveen, Meppel, Assen en Coevorden, hetgeen voor dit college een speerpunt is, is de provincie op dit moment drukdoende om daar vorm en inhoud aan te geven. Dit wil de provincie goed op de kaart zetten, maar de provincie kan dat niet alleen. Daarbij heeft de provincie dan ook de gemeenten nodig om de link met de andere overheden te leggen. Spreekster heeft de verwachting dat daar op korte termijn mee begonnen zal worden. Als de staten aangeven dat er nog zaken ontbreken dan wil spreekster dat graag horen. De nieuwe WRO laat lang op zich wachten. De een verwacht de wet in 2005, de ander in 2006 en daar is dan ook geen duidelijkheid over. De provincie heeft wel de taak om in 2004 het POP klaar te hebben. Mocht de nieuwe WRO in 2006 van kracht worden, dan is de provincie in staat om daar op een adequate manier op in te spelen. Het POP is dus het leidende plan, maar de provincie is in staat om binnen een korte periode verordeningen en dergelijke voor elkaar te krijgen, zodat het POP aansluit op de nieuwe WRO. Dat hoeft dus geen groot probleem te zijn. De provincie heeft er voorts zelfs aan zitten denken om, ter continuering van de contacten met de bevolking, bij de uitwerkingsfase van het POP een burgerplatform in het leven te roepen.

Zij denkt dat de provincie daar met de overige organisaties en burgers wel uit zal komen.

Water

De heer HORNSTRA merkt op dat de heer Beerda al heeft aangegeven dat er te weinig sprake is van een ontwikkelingsvisie en dat gaat ook om het water. Wat wil de provincie met water in de nabije en verdere toekomst? Verder haalt hij het symposium Drenthe 2030+ aan, waar heel duidelijk is gesteld dat er meer moet worden uitgegaan van kansen van klimaatveranderingen in plaats van de bedreigingen die dit ook oplevert. Op dit moment bestaat de meest actuele dreiging uit extreme droogte, terwijl nog geen jaar geleden de dreiging van nattigheid uitging. Welke kansen doen zich in de toekomst voor om daar goed op te kunnen reageren? Als het gaat om het opvangen, vasthouden, bergen en afvoeren van water, heeft hij de indruk dat er veel meer de nadruk moet worden gelegd op het vasthouden van water. Dat betekent dat ook op de hoger gelegen delen water moet worden vastgehouden om daarmee de droogte te kunnen bestrijden, maar ook bij extreme regenval moet water worden vastgehouden om te zorgen dat niet gelijk op de lager gelegen delen de boel overstroomt. Als het dan gaat om de bergingsmogelijkheden van water in de beekdalen, is het "nee-tenzij"-beleid een goed uitgangspunt. Het zou kunnen zijn dat door het veranderende beleid ten opzichte van de berging er sprake is van planschade, vooral voor degene die grondgebruiker is. Naast een groene dienstenbeleid moet er dan ook een helder blauwe dienstenbeleid worden ontwikkeld. Het kan niet zo zijn dat de kosten voor berging van water alleen bij grondgebruikers worden neergelegd. Verder hebben de belanghebbenden recht op duidelijkheid. Van het spanningsveld dat er bestaat bij het tijdelijk bergen tussen water aan de ene kant en landbouw en natuur aan de andere kant, is spreker zich bewust. Met de belanghebbenden moet echter naar optimale oplossingen worden gezocht. De heer Kuiper heeft al het compensatiebeginsel genoemd en dat is inderdaad een van de mogelijkheden om te zoeken naar een win-winsituatie, zodat door een gezamenlijke aanpak er iemand wellicht op achteruit kan gaan, maar dat gezamenlijke winst aanwezig is.

De heer KUIPER heeft drie extra mogelijkheden genoemd waarbij de compensatiegedachte extra vorm kan krijgen. Staat de PvdA-fractie achter die mogelijkheden?

De heer HORNSTRA merkt op dat het goed zou zijn om nog eens na te denken over de mogelijke invulling van de compensatiegedachte. Het is bij een aantal zaken een goede gedachte om de bedoeling dat sprake moet zijn van een win-winsituatie te operationaliseren. Ten aanzien van de kwaliteit van het water vindt ook hij dat het schrappen van allerlei verordeningen uit de PMV aandachtig moet worden bekeken, want hij denkt dat daar niet altijd de winst valt te halen zoals die in eerste instantie wordt ingeschat. Dat wordt onderschreven door de waterschappen en de voorzieners van drinkwater. Een goede kwaliteit staat bij hem dan ook nog altijd hoog in het vaandel. Ten aanzien van het grondwaterbeheer blijft dit toch een taak van de provincie en dient dit niet bij de waterschappen te worden ondergebracht. Dit zou een discussie kunnen opleveren over de relatie tussen provincie en waterschappen en dat wil spreker niet. In een strip in het Nieuwsblad van het Noorden werd vorige week de vraag gesteld wat de waterschappen nu eigenlijk precies doen. Daarop werd door een van de stripfiguren geantwoord dat niet bekend was wat de waterschappen nu eigenlijk doen, waarop de suggestie werd gedaan de waterschappen maar bij de provincies onder te brengen. Vervolgens was de wedervraag wat de provincies dan eigenlijk doen. Hier moeten de staten dan ook nog maar eens nader over van gedachten wisselen.

Indien water een leidend principe voor de ruimtelijke ordening is en gemeenten aan de watertoets moeten worden onderworpen, hoe zit dat dan met het POP zelf? Het POP kan toch ook aan de watertoets worden onderworpen?

De heer JONKER merkt op dat het natuurlijke verloop van water een sturingselement vormt en richtinggevend is voor bestemmingen. De kwaliteit van water dient dan ook te worden vastgehouden. Ook hier pleit het CDA voor goed rentmeesterschap. Door te kiezen voor deze benadering zullen bestemmingen soms moeten wijzigen. Dat is geen ramp indien er een andere economische drager voor in de plaats komt. Er moet niet te lang worden gekoerst op eeuwenoude bestemmingen die inmiddels hun economisch draagvlak vanwege gewijzigde economische en maatschappelijke

omstandigheden hebben verloren. Vertaal de stroomgebiedvisies dus ook integraal in het POP en leg snel en adequaat waterbergingsgebieden aan.

Er moet gelijktijdig een schade- en vergoedings-regeling voor blauwe diensten in het leven worden geroepen. Verder moet de mogelijkheid van het gebruik van oppervlaktewater voor drinkwater open worden gehouden. Het POP II geeft daar eigenlijk geen mogelijkheden meer voor en dat is niet goed. Voor wat betreft het ongewenst verklaren van alle activiteiten in de waterbergingsgebieden totdat het bergingsgebied is vastgesteld, vraagt hij zich af of dat juridisch wel mogelijk is. Krijgen de eigenaren een waardevermindering-vergoeding? Wat wordt er nu precies bedoeld met kapitaalintensieve ontwikkelingen? Gaat dat om onroerend goed of om heel dure teelten?

De heer HAIKENS geeft aan dat water in toenemende mate een belangrijk aspect is. Dat blijkt wel uit het feit dat er een Europese waterrichtlijn is gekomen, het Nationaal bestuursakkoord water pas in Nederland is afgesloten en dat in deze provincie, maar ook bij waterschappen en gemeenten in toenemende mate over water wordt gesproken. Het is niet onbelangrijk te weten dat de klimaatsverandering ook in Drenthe een belangrijke rol speelt. De zeespiegel stijgt en de bodem daalt en ook in deze provincie speelt de toename van het verhard oppervlakte. Daarmee is de vraag of het principe zoals dat in het POP is omschreven, namelijk vasthouden aan het bergen van water en als het niet anders kan het afvoeren van water, altijd van toepassing is. Onder normale omstandigheden is dit een uitstekend principe dat ook door de VVD-fractie wordt onderschreven. Bekend is echter dat er heel snel sprake kan zijn van een situatie waarbij enorme hoeveelheden water in Drenthe naar beneden komen. In zo'n geval moet er flexibel worden omgegaan met het beleid dat is gericht op opvangen, vasthouden en als het niet anders kan afvoeren van water, want dan zou er in die situatie van extreme regenval sprake moeten kunnen zijn van een omgekeerde aanpak. Dat vergt echter wel een belangrijk inzicht in de omgang met de problematiek en het flexibel inspelen op de regels en de voorwaarden zoals die zijn afgesproken. In dat kader haalt hij ter illustratie aan dat er regels zijn afgesproken over het gebruik van grondwater, maar ook dat zou in tijden van droogte anders kunnen worden beke-

ken. De VVD-fractie is voorstander van de peilverhoging van het Drents Plateau. In tegenstelling tot de beekdalen zou er eerst moeten worden gekeken naar het Drents Plateau, want het is best mogelijk dat op het plateau een aanzienlijke peilverhoging wordt gerealiseerd. De mogelijkheden daartoe zijn er, maar dat heeft als neveneffect dat de kwel in de beekdalen toeneemt en dat is ook een positieve uitwerking op de waterberging in de beekdalen. Een derde punt is dat bij de achteruitgang van de huidige watersystemen de bergingscapaciteit is teruggelopen. Door dit beleid heeft het functioneren van de oude logica ingeboet en in deze optiek hoeft de waterstand in de beekdalen iets minder hoog te worden opgezet. De provincie heeft een hoog centraal gelegen deel en lage randgebieden, het zogenaamde omgekeerde soepbord. Dat betekent dat er genoeg water valt in de provincie, want van alle neerslag die er valt in Drenthe wordt slechts 15% gebruikt. De provincie kan dus nog redelijk veel doen met de hoeveelheid neerslag. Ten aanzien van het gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) constateert spreker dat hier een voorname taak ligt voor de waterschappen. De verantwoordelijkheden zijn echter niet altijd even helder in het POP neergelegd. De verantwoordelijkheid ligt echter bij de waterschappen, terwijl vergunningverlening voor wateronttrekking en drainage bij de provincie ligt en het dempen van sloten een verantwoordelijkheid van gemeenten is. Dan is het wel zaak dat die disciplines geregeld met elkaar overleggen om te weten wat er onder wiens verantwoordelijkheid gebeurt. Speciale aandacht vraagt hij voor het waterbeheer in natuurgebieden en vooral in relatie tot de hydrologische aandachtsgebieden. In deze gebieden geldt een aantal voorwaarden. Daar is niks mis mee, want die voorwaarden zijn helder en duidelijk. De vraag doet zich echter voor of zich dit alleen maar moet voordoen bij de hydrologische aandachtsgebieden of dat dit soort zaken eigenlijk ook van toepassing moet zijn op natuurgebieden. Het POP spreekt in meerdere opzichten van de sociale component. Die heeft eigenlijk nog niet of nauwelijks een invulling gekregen in het POP, terwijl iedereen erover spreekt dat die component in dit POP een invulling zou moeten krijgen. Spreker meent dat water ook in toenemende mate een rol speelt bij het leefbaar maken van dorpen als sociale component. Het verdwijnen en laten verdwijnen van water uit dorpen en dus uit de directe leefomge-

ving van mensen, heeft teweegebracht dat veel karakteristieke en aan water gerelateerde sociale leefbaarheidselementen zijn verdwenen. Initiatieven vanuit de bevolking en de gemeenten om deze belevingswaarden geheel of gedeeltelijk te herstellen worden door de VVD-fractie van harte ondersteund. Verder kunnen deze initiatieven ook een belangrijke bijdrage leveren aan herstel van het waterstelsel, dat hij zonet al even heeft genoemd. Bovendien zou dit natuurlijk ook in de recreatieve sector kwaliteitsimpulsen kunnen geven. De stapeling van deze argumenten maakt dat het hier om een belangrijk aspect gaat van water als sociale component in de leefbaarheid en leefomgeving van de Drentse burger. Ten opzichte van het drinkwater onderschrijft hij het beginsel dat dit bij voorkeur uit grondwater moet komen. Winning uit oppervlaktewater geeft toch wat risico's. Wel is hij voorstander van winning uit oppervlaktewater voor andere doeleinden, zoals grijs water voor industriedoeleinden. Ten opzichte van de bergingsgebieden gaat hij in grote lijnen akkoord met datgene wat in het POP is neergelegd. De zoekgebieden zijn echter wel wat ruim aangegeven en dat betekent dat dat nogal wat onrust met zich mee kan brengen. Planschadevragen doen zich voor, maar ook recht op een stuk zekerheid over wat er in het gebied gaat gebeuren en de afbakening van dit gebied spelen een rol. Het huidige POP is daar wel wat ruim in. De watertoets is een vrij nieuw punt waarmee straks formeel wettelijk rekening moet worden gehouden. Daar doet zich ook de vraag voor of het POP op dit onderdeel niet door de waterbeheerders zou moeten worden getoetst, waarbij gekeken moet worden of dit past binnen de regels en de benadering zoals de provincie die heeft vanuit haar eigen verantwoordelijkheid.

De heer KUIPER merkt op dat uitgangspunt voor provinciaal beleid het leidende principe van water is. De VVD-fractie heeft erop gewezen dat overmatig aanbod van water verkeerd kan uitpakken. Spreker wil dan ook iets introduceren wat een waarborg kan zijn om dit op te lossen. Gezien de kwaliteit van de weersvoorspellingen van tegenwoordig kan ervan uit worden gegaan dat met preventief afvoeren het effect van de natte spons die niet nog voller mag worden kan worden voorkomen. Op die manier kan het gebied beter worden beschermd. Voor het bestrijden van verdroging dient dit aspect hoog op de agenda te blijven

staan. Daarvoor is herziening van het Plan van aanpak tegen verdroging nodig, waarbij een goede monitoring een rol kan spelen. Over de monitoring zelf zijn in het voorontwerp ook al goede dingen gezegd. Het jaarlijks meten van prestaties, de totale situatie in Drenthe per beleidscyclus van het POP monitoren en het verder implementeren in de organisatie is een prima zaak. Dit zal echter ook voor het verdrogen moeten gelden en daarvan ziet hij te weinig terug. Is het voor de provincie al een uitgemaakte zaak dat er meer waterbeheer moet komen, voor maatschappelijke organisaties en individuele burgers is dat nog niet het geval. De provincie kan hierin een duidelijke coördinerende rol tonen en heeft daartoe ook de mogelijkheden. Een nog verder weg liggend perspectief is besproken in het symposium Drenthe 2030+ en wat daar is besproken, zal in de discussie meegewogen moeten worden, maar dat gebeurt nog niet. Hij dringt er dan ook op aan om op korte termijn een voortzetting te laten plaatsvinden. Dit is beslist noodzakelijk. De opmerkingen die er zijn gemaakt door de verschillende organisaties over de herziening van het POP dient het college zich ter harte te nemen. De verschillende waterschappen geven soortgelijke en blijkbaar afgestemde duidelijke signalen af. Kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, het GGOR, het volgen van de Europese kader-, licht- en waterafstemming en stroomgebiedvisies zijn terecht aangewezen als punten om nader te bekijken. De organisaties voor drinkwatervoorziening spreken hun zorg uit over enkele ontwikkelingen. Vooral het diepere grondwater is een onderdeel wat niet aan de aandacht van de provincie mag ontsnappen. Dit is het deel dat over 25 jaar gebruikt wordt en dat dus uit voorzorg beschermd moet worden. Met name spreken hem de aanbevelingen van de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD), Vitens en het Waterbedrijf Groningen aan, waarin de sturing vanuit de ruimtelijke ordening en uitbreiding van stimulerende maatregelen voor bescherming van grondwater genoemd worden. Dit is dan ook de verantwoordelijkheid van de provincie en dat moet het ook blijven. Uiteraard spreekt deze gedachte hem aan, omdat deze is gericht op de huidige vervuilers en er met op de toekomst gerichte argumenten maatregelen genomen kunnen worden. In het verleden heeft de GroenLinks-fractie herhaalde malen betoogd dat de integratie van kwaliteit en kwantiteit moet plaatsvinden. De opmerkingen die de

Milieufederatie hierover heeft gemaakt, worden door spreker dan ook van harte ondersteund. Verder heeft het hoofdstuk Water wat hem betreft een goede insteek en zijn opmerkingen hierover wil hij dan ook meegeven aan het college en inbrengen in de discussie hierover.

De heer WENDT merkt op dat deze zomer nieuw licht kan werpen op de waterproblematiek en hoe te reageren op de klimatologische wijzigingen in dit werelddeel. Het is een goede suggestie om in dit POP een relatie te leggen tussen wateroverlast versus de verdrogingsproblematiek. Hij gaat er zonder meer vanuit dat er nader overleg komt over de waterparagrafen betreffende de afstemming met stroomgebiedvisies, toekenning zwemwater en milieubeschermingsgebieden, GGOR, wijziging van de functiekaart, de relatie tussen bollenteelt en de verontreiniging van water. Dit zijn allemaal onderwerpen die door verschillende waterschappen naar voren zijn gebracht. Ten aanzien van de Europese kaderrichtlijn water lijkt het hem niet nodig om als provincie harder te lopen dan de Europese wetgeving vereist. In hoeverre gaat water echt een meer sturend element worden bij de ruimtelijke ordening? Blijft het iets dat op papier blijft staan of wordt het geconcretiseerd, zodat fouten die in het verleden zijn gemaakt, vermeden of voorkomen kunnen worden? Het is een nuttige relatie het landgebruik en de waterkwaliteit aan de orde te stellen en de beekdalen lijken hem alleen voor waterbeheer geschikt en niet voor bebouwing.

De heer BEUMERS merkt op dat de provincie van oudsher een droog gebied is geweest. Het is alleen een probleem dat deze provincie een bodemstructuur heeft die voor 70% uit keileem bestaat. Het oppervlaktewater penetreert dus niet goed naar het frontwater en wordt daardoor snel afgevoerd naar de randgebieden, te weten moerasachtige gronden en veengebieden. De veengebieden zijn dan ook aan de randen van de provincie terug te vinden. Het is zelfs zo dat in de provincie Drenthe op jaarbasis ongeveer 800 mm water valt. Daarvan verdampt meer dan de helft en dat is 35 mm. Het gaat dus om 35 cm op jaarbasis en daar dient de provincie erg zuinig op te zijn. Het probleem zit hem vooral in plotselinge regenbuien in combinatie met een verhard oppervlak in stedelijke gebieden. Dit water zou in de buurt van bedrijven kunnen worden opgeslagen

om in het grijze circuit gebruikt te worden. De WMD wil echter ook graag zijn water via de meter verkopen, terwijl het grijze circuit leidt tot minder verkopen door de WMD. De waterschappen moeten goed worden aangestuurd door de provincie. Wat de provincie wilt, staat in het POP II. De Provinciale Waterstaat ontnemt zichzelf de rechten die haar toebehoren. Waterstaat dient de taken van de waterschappen te controleren en duidelijk te zijn. Beleidsbepaling op hoofdlijnen behoort echter bij de provincie en dit dient vastgelegd te worden in het POP II, dat ook rekening houdt met het provinciaal waterbeleid en het waterhuishoudingsplan en niet het beheerplan van de waterschappen, dat maatgevend is vastgelegd. De praktijk wijst uit dat deze waterschappen oneigenlijke taken uitvoeren, subsidies verlenen en stedelijk waterbeheer van gemeenten willen overnemen, evenals het groenwaterbeheer in handen willen krijgen. Door de fusies van de waterschappen zijn de tarieven onacceptabel hoog en de hoogste van Europa. Oneigenlijk is de ingezetenenomslag voor huurders van woningen. Zij hebben geen belang in het waterschap en betalen in de huur zowel voor de eigenaar als voor de huurder. Drents Belang wil zien dat de kostentoedeling wordt herzien, evenals de omslagklassen. Natuurontwikkeling moet worden toegestaan op plaatsen waar de bodemkaart dit duidelijk aangeeft. De provincie heeft namelijk te maken met het GGOR. De peilkaarten moeten beter gemaakt worden. De relatie met oppervlaktewater en grondwater moet of dichter bij elkaar of verder van elkaar worden afgehouden, want dit heeft een relatie met de beoogde economische doelen van de provincie. Het zou goed zijn als voor landbouw een hoogte van 1 m en 20 cm werd aangehouden als grondwaterpeil, 80 cm voor bossen, 60 cm voor veeteelt en 20 cm voor veen. Dat dient door de waterschappen te worden vastgelegd en tevens streng te worden gehandhaafd. Bij de waterschappen ontbreekt echter die bodemkaart, zodat deze door de provincie moet worden gemaakt. Als aan de randen van een beekdal het keileem aan het maaiveld ligt, vindt daar kwel plaats. Tot op deze hoogte vanaf de beek tot aan de rand kan de waterstand op peil worden gehouden. Retentie kan dus niet deze oppervlakte van het beekdal vergroten. De natuurlijke stroming van het hoger gelegen gebied zal verstoord worden en gaan uitdrogen. De huidige afwateringssloten, de haarvaten

genoemd, zijn te diep uitgegraven, waardoor het kostbare grondwater afgevoerd wordt. Grote herkenbare fouten zijn er gemaakt. Gebiedsoneigenlijk oppervlaktewater mag niet door bemaling worden toegevoegd aan water dat is bestemd voor natuur- en drinkwatervoorziening.

TWEEDE TERMIJN

De heer HORNSTRA merkt op dat de heer Haikens ervoor heeft gepleit de hydrologische aandachtsgebieden ook bij de natuurgebieden te betrekken. Hij vraagt of de heer Haikens kan aangeven wat de winst daarvan voor de natuurgebieden kan zijn.

De heer HAIKENS merkt op niet gelijk in termen van winst en verlies te willen spreken. Het gaat hem om het beheer van die gebieden als zodanig. Als gezegd wordt dat er bijvoorbeeld in hydrologische aandachtsgebieden voor drainage en het dempen van sloten een vergunning nodig is, kan dit van invloed zijn op het waterbeheer en de waterstromen in dat gebied. Wat hem bevreemdt, is dat die regelgeving en verordening niet van toepassing zijn op het natuurgebied zelf. Dat betekent dat het dempen van sloten en het aanbrengen van water in grotere en kleinere hoeveelheden in het natuurgebied zonder toets aan en afweging van de rol van de omgeving kan plaatsvinden. Dat vindt spreker onevenwichtig. Het is dus geen kwestie van kwaliteitsbeïnvloeding, maar van de toetsing van de onderlinge verhouding tussen watersystemen. Het is dan onlogisch als die toetsing wel buiten het gebied zelf plaatsvindt, terwijl de invloed op het waterbeheer vanuit het gebied zelf ook aanwezig kan zijn en die toetsing daar niet plaatsvindt. Spreker vindt het verrassend dat meerdere sprekers in tegenstelling tot wat in het POP staat dat beekdalen als waterbergingsgebied moeten worden aangemerkt, vragen om binnen het Drents Plateau te kijken naar mogelijkheden voor peilverhoging die door middel van kwel ook van invloed is op de beekdalen. Dat is interessant, want ook bijvoorbeeld de heer Kuiper heeft het gehad over anticiperend waterbeheer en hoe daar tijdig op kan worden ingespeeld. Deze opmerkingen vormen een waardevol signaal in de richting van het college en dit signaal dient dan ook zeker te worden verwerkt in de definitieve versie van het POP.

De heer KUIPER merkt op dat zijn opmerking vooral over calamiteitenbeheer ging. De technische ontwikkelingen kunnen worden gebruikt om calamiteitenbeheer mogelijk te maken en als het mogelijk is in bijvoorbeeld een situatie zoals die zich voordeed in 1998 om met een betere weersvoorspelling goede preventieve maatregelen te nemen, heeft hij er vrede mee. Het algemene beleid van het vasthouden, bergen en afvoeren van water, zal echter gehandhaafd moeten blijven. Het gaat dus alleen om het omgaan met calamiteiten.

De heer HAIKENS sluit zich aan bij de opmerking van de heer Kuiper dat dit vooral van toepassing is op de situatie zoals die ontstaat of kan ontstaan bij calamiteiten.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het beleid van het bergen van water in beekdalen en het vasthouden, bergen en afvoeren een volgorde is die speelt op het moment dat sprake is van calamiteiten. Op zo'n moment zijn er beekdalen maar ook bergingsgebieden nodig, omdat het bergend vermogen van het Drents Plateau buitengewoon klein is en vele malen kleiner dan de suggestie zoals die nu nadrukkelijk op tafel wordt gelegd. Dat betekent niet dat er niet al een beleid door de waterschappen wordt gevoerd dat erop is gericht om zoveel mogelijk water op het Drents Plateau vast te houden. Daarover is hij het eens, maar het is niet zo dat deze maatregelen het onnodig maken om de beekdalen en de tijdelijke bergingsgebieden te gebruiken naast het verhogen van kaden en overige maatregelen. Het anticiperen op de weersvoorspelling en het waterbeheer daarop afstemmen is al een gebruikelijke methode. Het zogenaamde "voormalen" gebeurt door de waterschappen al wanneer dat nodig is en het ene waterschap doet dat sneller dan het andere. Het principe is echter niet nieuw.

De heer BEUMERS merkt op dat als de beekdalen worden gebruikt voor retentie, deze hoogstens 10 cm boven de kwel vol kunnen lopen. Als dat onder de kwel wordt gehouden, loopt het grondwater weg en dat moet worden vastgehouden. Drenthe is een heel gevoelig gebied dat geen water kan opslaan.

Verkeer en vervoer

De heer SLAGTER merkt op dat het onderwerp Verkeer en vervoer veel deelgebieden kent. Hij gaat in het bijzonder in op het onderwerp Openbaar vervoer en Duurzaam Veilig. In het POP II zijn opnieuw ideële uitgangspunten opgenomen met betrekking tot het openbaar vervoer, onder anderen het stimuleren van meerdere vervoerswijzen en zo nodig het nemen van infrastructuurle maatregelen. Er wordt in het POP II terecht een relatie gelegd met de ruimtelijke ordening en bij de stadsontwikkeling is zelfs opgenomen dat het openbaar vervoer als ordenend principe wordt opgevoerd. Toch blijft het openbaar vervoer een zorgenkindje. Het spanningsveld is duidelijk, want op het platteland spelen de verdunning en daarmee ook het probleem van de bereikbaarheid een grote rol. In stedelijke gebieden spelen de diversiteit van de doelgroepen en het regelen van de verkeersstromen. Het beleid van de afgelopen jaren wordt gekenschetst door het naarstig zoeken naar oplossingen. Dat hardnekkige knelpunten toch een vertragende werking hebben op gewenste oplossingen, blijkt uit het project Vervoer op maat, dat maar moeizaam uit de verf komt. Spreker constateert dat de afhankelijke groepen de dupe zijn van dit stagnerende beleid. De PvdA heeft onvrede met de huidige situatie en wil de komende periode van 10 jaar na de nieuwe aanbesteding gebruiken voor een heroriëntatie op nieuw beleid. In het voorjaar van 2004 zal de PvdA, eventueel in samenwerking met de Groep Rndom Drenthe 2030+, met een initiatiefvoorstel komen rondom mobiliteit en openbaar vervoer. Ten aanzien van Duurzaam Veilig merkt hij op dat dit sinds een aantal jaren de sturende rode draad is bij de inrichting van de verkeersinfrastructuur. Fysiek is dat te zien en te voelen door de drempels en de punaises en nu rept het POP II ineens over obstakelvrije woonwijken en bedrijventerreinen. Dit is een nieuwe insteek, hoewel de heer Swierstra ten provinciehuize deze zaak verbaal al heeft ingeluid. Deze gang van zaken schept toch onduidelijkheden, ten eerste voor de gemeenten, want zij kunnen zich afvragen welk beleid nu geldt voor de toekomst. Voor de burger is het ook onduidelijk wie in dezen nu eigenlijk het beleid bepaalt, de provincie of de gemeenten. Ook zal de vraag opkomen of het niet kiezen voor een duidelijk beleid niet tot geldverspilling zal leiden. Als wordt geconstateerd dat er

behoefte is aan duidelijk beleid, komt de vraag op welke alternatieven er zijn en welke nieuwe gezichtspunten bekend zijn. De PvdA dringt aan om op korte termijn daar nader onderzoek naar te laten verrichten.

Het lijkt spreker goed dat er tussen Rijk, provincie en gemeenten een betere afstemming komt. Dit neemt niet weg dat hij bezorgd is over die verkeersremmende maatregelen, gezien ook de hinder die dit meebrengt voor hulpverlenende instanties en openbaar vervoer.

De heer JONKER merkt op dat Drenthe alleen goed tot zijn recht kan komen als integraal en op basis van gelijkwaardigheid wordt gewerkt aan drie ontwikkelingscomponenten, te weten bereikbaarheid, onderwijs en diversiteit in het wonen. Bereikbaarheid moet in de tijd waarin wij nu leven, multimodaal ontwikkeld worden met eigentijdse ICT-toepassingen. Diverse vormen van openbaar vervoer: de taxi, de auto, de fiets en het vraaggestuurd openbaar vervoer zullen samen in projecten de bereikbaarheid moeten garanderen. Dit vraagt meestal om nieuwe denkrichtingen bij locatiekeuzes en bereikbaarheid en misschien wel om clustering van openbare gebouwen als bibliotheken, scholen en ziekenhuizen. Het CDA is van mening dat de doelstelling voor het openbaar vervoer in het POP II wel erg karig is bedeed. Te denken is hierbij aan de bereikbaarheid van kleine kernen, ouderen zonder vervoer, gezinnen die geen auto kunnen betalen en kinderen die naar school moeten. Het lijkt erop alsof het college met deze inzet vooral mikt op tweeverdieners met twee auto's. Hij wijst erop dat een goed openbaar vervoer een belangrijke sociale component vormt. Hij vraagt het college daar nog eens goed naar te kijken en het ambitieniveau van het openbaar vervoer op te schroeven. Ten aanzien van Duurzaam Veilig is het streven dat in 2015 alle verkeersdrempels zijn verdreven. Wat spreker betreft, mag dit ook in 2010, maar wat zijn de alternatieven en wat gebeurt er dan? Zijn de drempels in het verleden uit hobbyisme aangelegd? Dat kan hij zich niet voorstellen, want de duurzame veiligheid staat voorop. Beprijzen van het verkeer in Drenthe is wat het CDA betreft niet aan de orde. De passage over het goederenvervoer is vermoedelijk overgenomen van de randstadprovincies. Distributiecentra in kernen van 40.000 inwoners is wel erg ambitieus. Het CDA is benieuwd hoe dit georganiseerd wordt.

Het afsluiten van wegen in de nationale parken is een moeilijke zaak. Het afsluiten van wegen in het Nationaal Park Dwingelerveld kan niet aan de orde zijn, want er zijn destijds bij de oprichting van het park duidelijke afspraken gemaakt.

Die afspraken ter discussie stellen, betekent het park ter discussie stellen en dat kan niet de bedoeling zijn. Ook het afwaarderen van de weg Lhee-Spier tot erftoegangsweg is kennelijk een hobbyisme, want hiertoe bestaat geen enkele noodzaak en is ook niet juist. Het is een typisch voorbeeld van doorgeschoten sectordenken. Het is misschien voor de natuur goed, maar dat is de vraag want de alternatieven zijn zeer milieu-onvriendelijk te noemen. Er wonen echter ook mensen in die regio en daarbij speelt de sociale component. Het onderwerp met betrekking tot de "superfietsroutes" binnen de gemeenten is prachtig opgeschreven, maar dat is een taak van de gemeenten. Krijgt de provincie nu ook provinciale superfietsroutes, want dat zou best aardig zijn.

De heer ROELES merkt op dat de VVD-fractie van mening is dat voor een dunbevolkt gebied verkeer en vervoer van essentieel belang zijn voor de vitaliteit van de provincie Drenthe. Tevens vormen verkeer en vervoer een dragende factor voor de economische ontwikkeling van Drenthe. Voor de VVD is de verbetering c.q. de verbreding van de A28 tussen Zwolle en Meppel topprioriteit. Het gaat hier namelijk om een zeer belangrijke economische slagader van het Noorden en dus voor de provincie Drenthe. Een goede bereikbaarheid van het Noorden is van het allergrootste belang. Voor het dunbevolkte Drenthe moet het vervoer per auto uitgangspunt blijven. De VVD onderschrijft dan ook van harte dat het beleid uit het POP I, namelijk dat het terugdringen van de automobiliteit, is verlaten en dat de bereikbaarheid en toegankelijkheid van locaties en gebieden bij het POP II als uitgangspunt is gekozen. Overigens is hij wel van mening dat daar waar het mogelijk is de mobiliteit door planologische maatregelen te verminderen, dit zeker niet uit de weg moet worden gegaan. Een goede onderlinge situering van bijvoorbeeld woon- en werkgebieden is daarbij essentieel. Dit zal dan ook deel moeten uitmaken van de uitwerking van het locatiebeleid. Een hierop goed afgestemd verkeers- en vervoersplan is gewenst. In dat plan zal aandacht moeten worden besteed aan het verminderen van het aantal

verkeersremmende obstakels, zoals al door anderen is genoemd. Naar de mening van de VVD zijn er onnodig veel van die obstakels aangelegd, waarbij er bovendien onnodig grote verschillen bestaan in ontwerp. In het openbaar vervoer rijden er dagelijks vele lege bussen door deze provincie die toch enige miljoenen euro's per jaar kosten. De VVD meent dat dit niet is vol te houden, hoewel de goed renderende lijnen gehandhaafd moeten blijven. Het is niet te verdedigen dat er veel gemeenschapsgeld wordt besteed aan deze zogenaamde "lege" lijnen. Overigens is het ook voor de VVD een punt dat het platteland moet kunnen blijven beschikken over kleinschalige vormen van openbaar vervoer, maar hier is sprake van een fors communicatieprobleem. Naar zijn mening is de burger niet of niet meer op de hoogte van deze mogelijkheid van openbaar vervoer en daarom moet dit communicatieprobleem worden opgelost. Voor wat betreft het Kolibri-project, zet de VVD-fractie in op een hoogwaardig lightrail-project in de regio Groningen-Assen en hij dringt er met kracht op aan om een alternatief te ontwikkelen voor het geval dit helemaal spaak dreigt te lopen bij de financiering door het Rijk. Onderdeel van een dergelijk alternatief kan de mogelijkheid van vrije busbanen zijn. De verkeersveiligheid is voor de VVD-fractie van groot belang en de VVD onderschrijft dan ook het beleid in het POP II, maar vraagt daarnaast nadrukkelijke aandacht voor het principe van veiligheid door duidelijkheid. Dit moet worden bereikt door grotere duidelijkheid in de bebording en de beleiding van wegen en ook vraagt zijn fractie aandacht voor het grote aantal bermongevallen. Dit aantal kan zeker verminderen door een betere inrichting van deze bermen. Met veel verkeer neemt de geluidshinder ook toe en dat betekent dat de kans op overschrijding van de wettelijke normen ook fors groter wordt op de provinciale wegen. De provincie zal dan ook tijdig met maatregelen moeten komen. Ook zijn de ICT-communicatiemiddelen van het grootste belang. Hij weet dat het college daar de nodige aandacht aan wil besteden en daarom dient de aanleg van ADSL-lijnen zeker bevorderd te worden, als tussenstap naar een glasvezelnet. De heer Jonker sprak ook al over de sluiting van wegen in natuurgebieden. Wanneer die te belastend zouden zijn voor het karakter daarvan, kan functieverandering worden overwogen. Als deze wegen echter noodzakelijk zijn voor de lokale ontsluiting, is wat hem betreft het geheel onttrek-

ken van die weg aan het wegennet niet aan de orde. Ook het vervoer over water is een vervoersvorm. Hij vindt dat het kanaal Almelo-Coevorden zeker verbeterd en verbreed moet worden, zodat het geschikt is voor schepen tot 1.000 ton. Voor de verdere ontwikkeling van Zuidoost-Drenthe is dit van groot belang en de Regiovisie Zuid-Drenthe - Noord-Overijssel kan en moet hierbij een grote rol gaan vervullen.

De heer LANGENKAMP merkt op dat in het POP I het terugdringen van de groei van de automobiliteit het uitgangspunt was. Dat uitgangspunt wordt in het POP II verlaten, terwijl er tegelijkertijd wordt gezegd dat beperking van onveiligheid en omgevingshinder onverminderd de leidraad zijn. De heer Roeles begint zijn betoog echter vrij vertaald met een pleidooi voor meer auto's en hij eindigt met een verhaal dat er ook iets moet worden gedaan aan de verkeersveiligheid, vooral als het gaat om de bermen. Ook spreker hoopt dat er uit die experimenten iets tevoorschijn komt, maar het gaat er nu om hoe tegelijkertijd kan worden gezegd dat autogebruik wordt gefaciliteerd en de groei niet meer afgeremd hoeft te worden, terwijl er tegelijkertijd milieuschade moet worden voorkomen en de verkeersveiligheid moet worden verbeterd. Elk jaar blijkt weer dat er meer ongelukken gebeuren en die cirkel kan alleen worden doorbroken als de automobiliteit wordt vermindert. Het grote probleem dat GroenLinks dus met het POP II heeft, is dat het ordenend principe van vermindering van de groei van automobiliteit wordt losgelaten. De PvdA geeft aan dat het openbaar vervoer het ordenend principe is, maar dat lijkt op wishfull thinking. Als de provincie dat echter wel wil, moet dit handen en voeten worden gegeven, want anders blijft het een papierentijger. Bij punt 10 staan de ambities in het verkeers- en vervoersplan in relatie tot het komende rijksbeleid en daarbij heeft GroenLinks vooral gedacht aan het openbaarvervoersbeleid. In tijden van bezuinigingen wordt er vooral in het openbaar vervoer fors bezuinigd, terwijl het openbaar vervoer vooral betaald wordt uit gelden die van het Rijk komen. Zolang de provincie daar zelf nog geen geld in wil steken, betekent dat dat de rijksbijdrage bepaalt wat er op dit gebied kan worden gedaan. Spreker benadrukt dan ook dat de provincie veel meer eigen geld in het openbaar vervoer moet steken vooral ook om het ordenende principe van het openbaar vervoer in steden en plattelands-

gebieden duidelijker te maken. Hij zal hier dan ook op terugkomen bij de begrotingsvergadering. Hij hoopt dat tegen die tijd het kabinet ook heeft besloten om de magneetzwefbaan te schrappen, want het geld dat daarvoor is uitgetrokken, kan beter worden besteed aan de openbaarvervoersproblematiek. De sociale component in het POP staat rechtstreeks in verband met het functioneren van het openbaar vervoer op het platteland en in de steden. De pilots dienen daar duidelijkheid over te brengen en gesprekken met het ambtelijke apparaat geven spreker op dat gebied veel hoop. Het gaat om echt goede en leuke ideeën om hier iets mee te doen, maar daar is in het POP zelf nog weinig van terug te vinden. Hij benadrukt dat als er wordt gekozen voor het terugdringen van autogebruik, waaronder ook de verbreding van het kanaal Almelo-Coevorden valt en het verplaatsen van het goederenvervoer naar water en/of spoor, de provincie ook zelf bereid moet zijn om het bedrag van € 60 miljoen dat daarvoor nodig is op tafel te leggen. Hij pleit ervoor dat de provincie haar eigen verantwoordelijkheid hierin neemt en niet blijft vragen of het Rijk dergelijke maatregelen wil blijven financieren.

Spreker vindt dat bestuurders, waaronder ministers en gedeputeerden, het niet kunnen maken om te zeggen dat zij te hard mogen rijden omdat zij ergens snel op de plaats van bestemming moeten aankomen. Verkeersdrempels zijn echter een maatregel die stamt uit het stenentijdperk, terwijl deze tijd als het computertijdperk kan worden aangemerkt. Het is dus wel degelijk mogelijk om computergestuurde snelheidsbeperkende maatregelen te nemen. Daarover heeft zijn fractie ook al eens eerder een motie ingediend. Het gaat erom dat de snelheid moet worden verlaagd en dat de leefbaarheid vooropstaat. Als dat met een geavanceerd systeem kan worden geregeld, is hij daar voor. Het domweg schrappen van verkeersdrempels, omdat deze onhandig zijn, vindt hij een slechte uitspraak.

Het fietsbeleid is niet terug te vinden in het POP. Een paar maanden geleden heeft hij in een motie om een fietstotaalplan gevraagd en toen werd er gezegd dat dit integraal in het POP zou worden opgenomen. Zo her en der staat ook wel wat over fietsbeleid, maar hij vindt dit toch wel erg weinig. Drenthe dient niet alleen te worden gepromoot als fietsprovincie, maar de fiets moet ook worden gepromoot als mogelijke vervanger van de auto.

De gehele mobiliteitsketen in het POP dient dan ook veel beter te worden uitgewerkt.

De heer WENDT vraagt zich af welke gedachten er momenteel bij het college leven, gezien de vele reacties op dit stuk en naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen door de commissieleden over verkeersobstakels in relatie tot het streven naar duurzame veiligheid. Spreker staat zelf niet zo negatief tegenover het verdwijnen van veel nutteloze verkeersdrempels. Dat wil niet zeggen dat alle drempels nutteloos zijn, maar vele wel. Het openbaar vervoer, dat als sturend element wordt genoemd, past waarschijnlijk wel in de plannen rond de Regiovisie Groningen-Assen, maar voor het overige gedeelte van de provincie mag hij helaas al blij zijn als het huidige openbaar vervoer niet verder terugloopt. Het is dan ook zaak om daar het allereerst op in te zetten. De groei van de automobiliteit is misschien betreurenswaardig, maar de visie zoals die in het POP staat lijkt hem wel redelijk realistisch. Allereerst is er een mentaliteitsverandering bij de bevolking nodig, zodat niet voor elk wisselwase de auto wordt genomen. Afname van de groei van de automobiliteit is wellicht alleen via de portemonnee te bereiken.

De heer WIERINGA merkt op dat de N34 een bestaande weg is, die van groot belang is voor de inwoners van een groot gebied in deze provincie. Dit is momenteel een erg onveilige en drukke weg. Namens Drents Belang pleit hij ervoor om in het POP II de mogelijkheid open te houden eventueel in de toekomst deze weg in gedeelten uit te bouwen tot een veilige vierbaansweg. Het is belangrijk dat daar ruimte voor blijft en of dat ooit wordt gerealiseerd is een tweede. De ruimte moet echter vrij worden gehouden voor eventuele verbreding van die weg. Bij Groningen loopt verder het verkeer op de A7 helemaal vast. Hij pleit ervoor om in het POP II ruimte vrij te houden voor een autosnelweg bij het omgelegde Eelderdiep langs en zo langs de Hoornse Plas naar de A28, zodat het verkeer bij het knooppunt Groningen ongehinderd door kan stromen. Als de provincie dit verzuimt, dan worden burgers gedwongen om alternatieve routes te kiezen, bijvoorbeeld de weg Vries-Donderen en Peize-Roden-Leek naar de A7. Zo zijn er nog wel meer routes te bedenken die niet in het belang zijn van de verkeersveiligheid en ook niet van de Drentse bewoners.

De heer SWIERSTRA merkt op dat de grote verscheidenheid in drempels en andere verkeersbelemmerende maatregelen in Drenthe geen voorbeeld dienen te vormen voor de verscheidenheid van opvattingen in de staten omtrent dit onderwerp. Het moge helder zijn dat de provincie zelf zeer zorgvuldig en terughoudend is omgegaan met het aanleggen van drempels en de wijze waarop dat is gebeurd, maar, mede als gevolg van het rijksbeleid dat druk op de gemeenten legde om snel 30 km-zones en dergelijke aan te leggen, is er een grote veelvormigheid in Drenthe ontstaan in drempels bij gemeenten. Hij heeft geconstateerd dat het effect daarvan op de verkeersveiligheid niet dat is wat hij zich daarvan voorstelt, althans niet in de zin dat de cijfers met betrekking tot verkeersonveiligheid voldoende teruglopen. Aan de andere kant constateert hij in toenemende mate dat de grenzen zijn bereikt van wat de samenleving op het punt van die drempels accepteert. Dat zijn de openbaarvervoerbedrijven, de busbedrijven, vrachtwagenbedrijven, de ambulances en de gewone burger. De provinciale overheid probeert nu dan ook stroomlijning aan te brengen in het beleid en te streven naar uniformiteit. Er is dan ook geen sprake van verwarring bij gemeenten op dit punt, want de provincie heeft daar met de gemeenten in het verkeers- en vervoersberaad goed overleg over. De provincie zal de komende jaren dan ook uniform beleid op dit terrein gaan ontwikkelen in combinatie met het zoeken naar mogelijkheden om op een andere wijze het gedrag van bestuurders te beïnvloeden op die plaatsen waar nu de drempels liggen. Op het moment dat dit lukt, kan een aantal van die drempels verdwijnen. Iedere suggestie dat in het POP zou staan dat de bulldozers ten behoeve van de afbraak van verkeersdrempels al kunnen worden klaargezet, is een onjuiste, want op korte termijn wordt een aantal pilots opgestart gericht op een meer mensgerichte benadering in het totale verkeer, teneinde te zorgen dat het doel wordt bereikt dat de provincie voor ogen heeft.

TWEEDE TERMIJN

De heer SLAGTER is op zich tevreden met het antwoord van de heer Swierstra. Hij merkt op dat de bereikbaarheid en de verdunning van de bevolking in Drenthe een duidelijke relatie hebben met het autogebruik. Nu zouden daarentegen maatregelen kunnen worden genomen, maar dan

dient er wel een alternatief te zijn. Het openbaar vervoer is daarvoor op dit moment niet echt een oplossing. Welke maatregelen heeft de heer Langenkamp in gedachten om het autogebruik terug te dringen?

Aan de randen van Drenthe is sprake van het dichtslibben van verkeersstromen. Is het Drentse autobezit daar de voornaamste oorzaak van? Daar kunnen ook andere argumenten een rol bij spelen. Welke alternatieven wil GroenLinks naar voren schuiven als het gaat om het terugdringen van het autogebruik?

De heer LANGENKAMP heeft het idee dat de heer Swierstra het een en ander anders verwoordt dan in het POP staat. Op pagina 78 wordt namelijk gesproken over doelstellingen in de planperiode, waarbij wordt genoemd dat woonwijken en dergelijke op basis van draagvlak in 2015 verkeersobstakelvrij moeten zijn. Betekent dat dat dit een wens is van het college? Het autogebruik kan op vele manieren worden teruggedrongen, onder andere door middel van het openbaar vervoer. Beprijzing van het autogebruik kan ook een manier zijn, maar is voor de heer Jonker kennelijk geen optie. Toch had minister Netelenbos daar in het verleden verregaande ideeën voor ontwikkeld. Ook staat de PvdA volgens spreker nog steeds achter het concreet belasten van direct gebruik van de auto en niet op het heffen van belasting op het bezit van een auto. Op dit moment is er nog geen Nationaal verkeers- en vervoersplan aangenomen omdat dit door CDA en VVD is weggestemd. De wetgeving zoals die er nu ligt is dus bepalend en die wordt gevormd door het oude structuurschema waarin nog steeds staat dat de groei van autogebruik verminderd moet worden. Daarbij heeft spreker het dus altijd nog over een mindere groei van het autogebruik en niet over een vermindering van het autogebruik. Het gaat dus om minder meer autogebruik en dat wordt geprobeerd door middel van het openbaar vervoer, maar ook door verbreding van het Almelo-Coevorden kanaal, waardoor meer goederen over het water worden vervoerd. Hiervoor zijn in het verleden moties ingediend. Bij de verschuiving van het goederenvervoer over water en spoor kan de hele problematiek van de Betuwelijn en de Hanzelijn richting Zwolle, Emmen en Coevorden worden meegenomen. Daarnaast moet ook het fietsgebruik worden gestimuleerd. Al deze factoren kunnen ertoe bijdragen dat de automobiliteits-

groei van bijvoorbeeld 3% terugloopt naar 2,5%. Dat mag dan een kleine druppel zijn, maar dat is wel de insteek van GroenLinks. De GroenLinks-fractie is druk bezig om daarvoor allerlei maatschappelijke organisaties en vervoerders bij elkaar te krijgen, teneinde het openbaar vervoer in Drenthe meer op de kaart te zetten.

Nog vorige week beweerde de burgemeester van Emmen tijdens een werkbezoek van sprekers fractie dat daar het openbaar vervoer niet op de politieke agenda staat omdat het niets voorstelt en dat dus het gebruik van de auto de enige manier is om de bereikbaarheid te garanderen. Spreker wil die redenering en dat automatisme van het autogebruik graag doorbreken. Het feit dat allerlei voorzieningen in de dorpen op het platteland verdwijnen, zoals het verdwijnen van de lokale bakker, of het ziekenhuis in Hoogeveen, is ook een ontwikkeling die niet bijdraagt aan de vermindering van de groei van het autogebruik. De structuur van het openbaar vervoer en het autobezit staan beide in verband met deze problematiek.

De heer SLAGTER merkt op dat het verhaal van de heer Langenkamp nogal diffuus voor hem is. In Drenthe nemen verkeersstromen toe en binnen het POP wil de provincie ook graag dat stadsontwikkeling wordt gestimuleerd. Rondom hem is te zien dat in boerderijen die leeg komen te staan mensen komen te wonen waarvan man en vrouw allebei werken en waar twee of drie auto's op het erf staan. Door maatschappelijke ontwikkelingen is er dus sprake van toename van het autobezit en autoverkeer. De provincie moet echter ook reëel zijn in de richting van de burger. Als het volgens de provincie mogelijk is om het autoverkeer terug te dringen, dan moet de provincie dat ook aantonen, want anders moet de provincie hierin terughoudend zijn. Kortom, als de provincie niet in staat is verandering te brengen in die ontwikkelingen, dan moet dat ook niet als zodanig worden benoemd.

De heer ROELES merkt ten aanzien van ondersteuning van de motie ten behoeve van de verbreding van het kanaal Almelo-Coevorden op dat de VVD-fractie daarmee beoogt het autoverbruik te verminderen. Dat is echter niet de bedoeling, want de VVD ziet dat met de verbreding van dit kanaal de economische ontwikkeling van Zuidoost-Drenthe flink wordt ondersteund. Dat zou kunnen betekenen dat in het overslagcentrum de

goederen van schip naar auto worden overgeheveld, waardoor het autoverkeer in die omgeving toe zal nemen.

De heer LANGENKAMP merkt op dat in Coevorden ook een trein vertrekt richting Duitsland.

De heer ROELES merkt op dat door verbreding van het kanaal allerlei vormen van vervoer zullen toenemen.

De heer LANGENKAMP merkt op dat de heer Kaspers, destijds lid van de VVD-fractie, met GroenLinks een motie heeft ingediend waarmee hij wel degelijk betoogde een verschuiving aan te brengen van het goederenvervoer van de weg naar het water en het spoor. Daaraan lagen natuurlijk ook economische motieven ten grondslag, want Coevorden wil op die manier als overslagcentrum op de kaart worden gezet.

Wonen en werken

De heer HORNSTRA merkt op dat een van de speerpunten van het college het bevorderen van de werkgelegenheid in Drenthe is. Dat is een thema dat in deze tijd maximale aandacht verdient en het beleid van de provincie moet zich daarbij vooral richten op gunstige randvoorwaarden. Voor de niet-stedelijke gebieden betekent dat dat in de regelgeving meer dan voorheen moet worden gelet op het toevoegen van kwaliteit dan het alleen maar tellen van meters. Daarbij gaat het in de agrarische sector om de bouwblokkenomvang en de ruimte voor ruimteregeling, in de recreatie om het wel of niet creëren van recreatiemogelijkheden in zone 3. Bij deze punten is er enerzijds een spanning tussen natuur en landschap en anderzijds het wonen en werken, maar hier dient toch op een creatieve wijze over nagedacht te worden. De provincie moet wel zuinig zijn op haar kapitaal, te weten rust en ruimte, maar de uitdaging moet zijn om in plaats van een rigide regeltoepassing te zoeken naar win-winrelaties voor zowel milieu en landschap als de werkgelegenheid. De heer Kuiper heeft daarbij het compensatiebeginsel naar voren gebracht en in die termen moet het kunnen om gebiedsgericht en deskundig alle plannen te laten toetsen aan de hand van duidelijke criteria. Het is belangrijk dat belanghebbenden weten waar zij aan toe zijn en

er ligt dan ook een taak voor de provincie om de kaders en de criteria te ontwikkelen, de regie te voeren en vervolgens te kijken welke plannen er naar voren komen zodat met de regels in de hand kan worden gekeken wat er nog meer mogelijk is dan in eerste instantie op papier is gezet. Het gaat dus om kwaliteit en hoewel dat een arbitrair begrip is zijn er deskundigen genoeg om dit als een instrument te kunnen hanteren en te operationaliseren. Hij verstaat onder kwaliteit niet de nieuwe zichtlocaties langs de A28 en hij vindt dan ook dat er daar niet meer van bij moeten komen. Wat voor hem ook belangrijk is, is het omgaan met de schaarse ruimte. Dat betekent dat als het gaat om het omgaan met bedrijventerreinen revitalisering een eerste optie moet zijn. Dat zal waarschijnlijk gewoon geld gaan kosten. Hij stelt zich voor dat er een soort van landinrichting van bedrijventerreinen komt en dat de provincie oude vervallen terreinen en gebouwen kan opkopen, opknappen en vervolgens herverkavelen en weer verkopen. Parkmanagement en duurzaamheid zijn de sleutelwoorden om gericht iets te doen aan datgene wat noodzakelijk is om de bedrijvigheid te stimuleren. Die ontwikkeling van bedrijventerreinen dient steeds gekoppeld te worden aan de stedelijke ontwikkeling. Niet elke plaats hoeft een eigen bedrijventerreintje te krijgen, maar er moet heel goed worden gekeken naar de gemeentelijke deelbelangen en hoe gemeenten met elkaar omgaan.

Er is al vaak gesproken over zonne-energie, maar ook windenergie vraagt regelmatig om een opmerking. De PvdA is van mening dat aan de taakstelling van Blow nog steeds moet worden voldaan en het maakt niet uit of dit in Coevorden is of elders. Realisering van meer dan de taakstelling is voor hem geen bezwaar, maar er is een aantal criteria waaraan moet worden voldaan. Het is dus niet de bedoeling dat er solitaire molens worden geplaatst en de plaatsing dient landschappelijk verantwoord te zijn.

De heer Brink heeft in zijn inspraakreactie aangegeven dat de landbouw in de komende tijd voor veel veranderingen zal komen te staan. De Europese regelgeving, het opvolgingsprobleem, onduidelijkheid over milieueisen en een aantal andere zaken leggen een zware claim op de toekomst van de landbouwsector. Het is van belang om daar een goede visie op te hebben. Schaalvergroting, verbreding en groene en blauwe diensten zijn mogelijke opties voor de toekomst.

Daar moet de provincie eens goed over nadenken en om de sector een reële kans op overleven te bieden is er vooral behoefte aan duidelijkheid. Onzekerheid is de dood in de pot voor dit soort initiatieven en dus dient duidelijk te zijn wat mag en wat niet mag. Uitbreidingsmogelijkheden, milieueisen, ammoniakwetgeving, bouwblok-grootte en ruimte voor ruimteregeling, ecologische verbindingzones en de rol van het water vormen factoren waarover duidelijkheid moet bestaan voor de landbouwsector. Kwaliteitscriteria moeten daarbij de overhand hebben en creatieve oplossingen moeten mogelijk zijn. Duidelijkheid betekent natuurlijk niet dat alle wensen worden vervuld, maar dat in een gezamenlijke aanpak met natuurorganisaties wordt gezorgd voor win-win-oplossingen. De regierol is voor de provincie en de politiek heeft daarbij de opdracht om genomen beslissingen te kunnen uitleggen, want de politiek moet mensen recht in de ogen kunnen vertellen waarom iets wel of niet kan. Daarbij gaat het niet om het verbieden, maar om het zoeken naar mogelijkheden.

Over de landbouw en de bollenteelt maakt hij zich zorgen. Het moet in zijn ogen vooral geen door-gangsteelt worden, waarmee bedoeld wordt dat dit in Drenthe wordt uitgevoerd, maar dat de bedrijven vervolgens met achterlating van de rommel weer vertrekken. Er is een aantal opmerkingen gemaakt over het onttrekken van grondwater dicht bij de natuurgebieden en de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Niet iedereen is het daarover eens. Spreker denkt dat het op grond van duidelijke milieucriteria op sommige plaatsen best mogelijk moet zijn om bollenteelt in Drenthe te laten plaatsvinden en wellicht op sommige plaatsen ook niet. Wel pleit hij voor een duidelijke zonering. Ten aanzien van de intensieve veehouderij bestaat een aantal inzichten die perspectief op meer kansen bieden voor deze sector, terwijl er ook milieuwinst wordt geboekt. Er moet ruimte zijn om die ideeën eens te toetsen aan de provinciale uitgangspunten van milieuwinst en duurzaamheid. Dus niet op voorhand neen zeggen, maar kijken naar kansen voor zowel de sector als het milieu. Spreker gaat ervan uit dat de EHS 2018 er komt en onderschrijft nog steeds het belang van robuuste en andere ecologische verbindingzones. De doelstellingen die de provincie zich heeft gesteld moeten worden gehaald, maar dat betekent ook dat degenen die erbij zijn betrokken

zo goed en snel mogelijk duidelijkheid moeten krijgen. Waar wil de provincie precies wat doen? Hoe wordt omgegaan met voortschrijdend inzicht? Hoe worden zones vastgesteld? Hoe kunnen verschuivingen plaatsvinden? Welke ambitie heeft de provincie? Hoe kan uiteindelijk toch datgene worden bereikt wat de provincie wil? Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor goede communicatie met degenen die het betreft.

De heer SLAGTER is het erover eens dat kernontwikkeling en landschapsinvulling nauw met elkaar zijn verbonden. Er doen zich ook maatschappelijke ontwikkelingen voor die een grote vraag naar diverse woontypen met zich meebrengen. Die vraag legt weer een groot beslag op de openbare ruimte en het is dan ook goed dat er een overheid als de provincie is die hier regie in voert. In het POP II constateert hij dat de regelgeving opnieuw vrij restrictief is vastgelegd. Het is de vraag of dat voldoende is, want dit is gewoon een letter op papier. Het is de vraag of de provincie in staat is om nieuwe ontwikkelingen en beleidsvragen in de bestaande POP-structuur onder te brengen. Als ontwikkeldocument voor de ruimtelijke inrichting van dorpen en steden heeft het woonplan zijn waarde wel aangetoond. Het is goed om op die weg door te gaan. Het woonplan behelst de kwaliteit van de huisvesting, maar ook de landschappelijke inbedding daarvan. Daarbij gaat het over de contourendiscussie. De PvdA is van mening dat als een gemeente een afgewogen en kwalitatief onderbouwd plan heeft, het mogelijk moet zijn om flexibel met de rode contourlijn om te gaan. Dat betekent het oprekken van regelgeving en het toepassen van maatwerk. Dit moet echter wel zijn uit te leggen aan de burger en de besturen, dus zal er getoetst moeten worden. Hiervoor moeten regels worden vastgesteld en dat kan in de vorm van een pilot om dit uit te testen. Maatwerk is op zich makkelijk geformuleerd, maar als beleidskaders zijn vastgesteld zijn bestuurders snel geneigd dit woord te gebruiken, maar spreker denkt dat maatwerk ook moet worden gedefinieerd, zodat burger en lagere overheden weten hoe er maatwerk wordt toegepast.

De heer PETERS merkt op dat de PvdA aangeeft dat flexibel moet worden omgegaan met de rode contourlijn. Spreker kan zich herinneren dat bij de aanvraag voor de bioscoop in Emmen de volledige PvdA-fractie enkel vanwege het argument met

betrekking tot de contourlijn, tegen was. Er zijn dus verschillende opvattingen. Destijds werd er door de PvdA keihard vastgehouden aan die contourlijn en nu wil de PvdA daar flexibel mee omgaan.

De heer SLAGTER antwoordt dat de PvdA uitgaat van de regelgeving zoals die er is, maar mocht het zo zijn dat een plan kwalitatief vereist dat een contour overschreden gaat worden, de PvdA daar zeker niet tegen is. In die zin is de constatering terecht dat de PvdA daar flexibel in is geworden. De PvdA vraagt uitleg aan het college over de totstandkoming van de woningaantallen en de status daarvan binnen het POP als kwantitatieve duiding van de beleidsontwikkeling.

De heer KUIPER merkt op dat als de wens er is om af te wijken van de norm die de contourlijn stelt, er criteria moeten zijn op grond waarvan er van die contour kan worden afgeweken. Hij vraagt welke criteria de heer Slagter hanteert om te kunnen afwijken van die lijn.

De heer SLAGTER merkt op tegen willekeur en eenmalige acties te zijn en wil daar beleid voor ontwikkelen. De kaders van dat beleid en de toetsingselementen zullen in het veld ontwikkeld moeten worden. In het woonplan moet het huisvestingsdeel tot zijn recht komen, terwijl de landschappelijke inbedding ook even zwaar blijft meetellen. De PvdA is dus in die zin flexibeler geworden, maar de context van die flexibiliteit moet nog wel worden ingevuld.

De stichting van landgoederen hoeft wat hem betreft niet te worden aangemoedigd, want deze ontwikkeling past niet binnen het Drentse landschap. Dit is dan ook een vreemde eend in de bijt bij de ruimtelijke planontwikkeling. Het is belangrijk dat in het POP II ruimte wordt gegeven aan de stedelijke ontwikkeling, vooral van de HEMA-gemeenten in de provincie. Ook de gemeenten vragen daar in hun reacties om en de PvdA benadrukt dan ook het belang van een vitale stadsontwikkeling. Het gaat hierbij om de centrumfunctie, de kwaliteit van wonen, de sociaal-economische ontwikkeling, werkgelegenheid en het toerisme. Het is prettig te horen dat dit ook een speerpunt is van het college. Bij de invulling van de stadsontwikkeling wil hij ook een aantal accenten leggen. Ten eerste is hij voor inbreiding en revitalisering in het bestaande gebied en wat

hem betreft gaat dit boven uitspreiding. Er dient dus compact te worden gebouwd en ruimte te zijn voor groen en water. Hoogbouw, mits zorgvuldig ingepast, ziet hij niet als een bezwaar. De PvdA hecht grote waarde aan een gedifferentieerd woningaanbod. Daarmee bedoelt hij dat bij het bouwen van stadskernen vooral gelet moet worden op demografische ontwikkelingen, de diversiteit van leefstijlen en op levensloopbestendige bouw. Een eenzijdige invulling van de stadscentra moet worden voorkomen. Bij de ontwikkeling van de kernen wil hij een toetsing, terwijl hij bij de stadsontwikkeling een toetsing van de ambities die een stad heeft, vertaald wil zien in het beleid. De gemeenten Assen en Emmen hebben gevraagd om enige voorrang bij de stadsontwikkeling te kunnen krijgen. De PvdA is er geen voorstander van om deze twee steden een prioritaire rol te geven bij de stadsontwikkeling.

De heer ENGELS vraagt waarom de PvdA de prioritering, zoals gevraagd door Emmen en Assen, niet wenst.

De heer SLAGTER merkt op dat hij zich heeft vergist en dat hij heeft bedoeld te zeggen dat hij de prioritaire ontwikkeling van Emmen en Assen op het gebied van de stadsontwikkeling ondersteunt.

De heer LANGENKAMP heeft gehoord dat de PvdA geen tegenstander van hoogbouw in Assen en Emmen is. Hiermee neemt de PvdA afstand van het collegeprogramma. Hij vraagt of de PvdA dan voorstander is van hoogbouw in Assen en Emmen.

De heer SLAGTER antwoordt dat hoogbouw een oplossing is om compact te kunnen bouwen. Van die hoogbouw, mits zorgvuldig toegepast, is hij op voorhand geen tegenstander.

De heer JONKER merkt op dat de provincie een regierol richting de gemeenten dient vast te houden als het om wonen en werken gaat. Ook zal de provincie de integrale en visionaire stimulerende input moeten leveren. Gemeenten hebben het van nature vaak moeilijk om een keuze te maken en vast te stellen of er vooral gewerkt wordt in de desbetreffende gemeente, of dat er daarnaast ook nog gewoond wordt. Grensoverschrijdende regiovisies zijn noodzakelijk en dat vraagt om een

goede kennis van de provincie. De sector Zorg- en ouderenhuisvesting vraagt om een individuele en marktgerichte benadering.

Drenthe is landschappelijk rijk en aantrekkelijk om te wonen. Dat hebben ook gepensioneerden ontdekt en hierin ligt dan ook een markt. Gepensioneerden stellen wel eisen aan de locatie; deze dient veilig te zijn en service op maat te bieden. Dit is planologisch goed inpasbaar in de gemeentelijke woonplannen mits de provincie ook op dit punt de functionele flexibiliteit niet uit het oog verliest. Het CDA onderschrijft de filosofie van de kernontwikkeling, waarbij de bevoegdheid van de planning hoofdzakelijk bij de gemeenten ligt. Ook hier is een goede inpassing in het landschap belangrijker dan een strakke contour. In die zin is hij het geheel eens met de heer Slagter. De mal- en de contramal dienen samen met de gemeenten te worden ingevuld en daarbij is een flexibele opstelling van de provincie vereist. Het is noodzakelijk om voldoende bedrijventerreinen in voorraad te hebben bij het aantrekken van de economie. Daarnaast dient de ruimte zuinig gebruikt te worden, waarbij heel veel aandacht voor revitalisering van bedrijventerreinen noodzakelijk is. Het landinrichtingsplan van de heer Hornstra lijkt spreker een leuk plan, maar in eerste instantie is dit een taak van de gemeenten en niet van de provincie. De provincie kan wel een aantal zaken stimuleren. Vestiging van bedrijven in leeggekomen- de agrarische gebouwen moet mogelijk zijn, waarbij de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de invulling. Ook hier geldt dat de omgevings- kwaliteit niet achteruit mag gaan. Een minimumeis voor solitaire vestigingen van bedrijven in keukens en sanitair die 1.000 m² of meer in oppervlakte bedragen, is discriminerend. Volgens spreker moet dat voor alle solitaire vestigingen van bedrijven gelden en is het niet passend om daar slechts één branche uit te lichten. Het moet mogelijk zijn om leeggekozen agrarische gebouwen te gebruiken voor woningbouw of herbouw voor woningbouw, waarbij de vorm en het uiterlijk in overeenstemming moeten zijn met het landschap. Hij pleit voor een meer offensieve benadering op dit gebied en dat vereist maatwerk waarbij starre regels niet werken. De ruimte-voor-ruimte-regeling, zoals die in dit voorontwerp is omschreven, zal vrijwel geen enkele sloop opleveren. De oppervlakte moet reëler worden, waarbij het ontwerp van de te bouwen nieuwe ruimte veel belangrijker is in verhouding tot het hoofdgebouw.

Het gaat erom kleine bedrijven in te passen zonder dat dit het landschapsbeeld aantast en daarnaast kleine economieën te stimuleren, want daar ligt de beste banenmotor. De eerstverantwoordelijke partij is de gemeente, waarbij de provincie een stap terug moet doen. Agrarische bedrijven met een andere neventak, die de agrarische bedrijvigheid stoppen, moeten de mogelijkheid krijgen om die neventak voort te zetten. Het toerisme is een constante werkgelegenheidsbron die weinig conjunctuurgevoelig is. Vestiging en uitbreiding in zone 2 moet mogelijk zijn in de gehele provincie. Uitbreiding ten behoeve van de kwaliteit en om te voldoen aan allerlei wettelijke regelgeving in de andere zones moet ook mogelijk blijven, als er een goede inpassing mogelijk is. Dit geldt voor alle zones. Dit vereist maatwerk en het stellen dat toerisme slecht is voor het milieu, dient nu eindelijk eens naar het rijk der fabelen te worden verwezen. Een gezamenlijke visie, opgesteld door alle betrokken partijen, is daarbij bittere noodzaak. Daarnaast is het niet uit te leggen dat een boer in deze zones met de recreatie mag uitbreiden en gevestigde recreatiebedrijven niet. De ervaring is dat het hoog opvoeren van het waterpeil de toeristen uit de provincie houdt. Het is van belang om rekening te houden met de natuur, maar ook met de mens. Ook dat is een sociale component. De grootte van recreatiewoningen dient in de pas te lopen met de buurprovincies. 80 m² is daar niet aan de orde, want daar wordt meestal zo'n 25 m² genoemd. Het college moet daar nog eens naar kijken, want anders mist de provincie Drenthe straks de boot. Toerisme is de grootste peiler van de werkgelegenheid en verdient het om de steun van de overheid te krijgen.

Ook in de landbouw staat de tijd niet stil. Het is en blijft in deze provincie een belangrijke bedrijfstak, maar zal een eigen plaats moeten vinden binnen het palet van de groene coalitie. Hierdoor ontstaan er minder tegenstellingen, terwijl er meer synergetische kansen liggen. Het POP is in deze denkrichting weinig inspirerend. Van de landbouwnota ziet spreker in het POP maar weinig terug. Het ammoniakbeleid is landelijk geregeld en het CDA is daarom van mening dat het POP daarop geen beleid hoeft te voeren. Regels die verder gaan dan het landelijk beleid kunnen wat spreker betreft vervallen. De kaart Wet ammoniak en veehouderij dient bij de vaststelling van het POP ook vastgesteld te zijn. Dit vereist van het college veel

creatieve inzet maar met goede wil moet het mogelijk zijn de EHS dusdanig te begrenzen dat het aantal knelpunten tot een minimum wordt beperkt. Een plan van aanpak voor die knelpunten, teneinde tot een aanvaardbare oplossing te komen, is dan ook noodzaak. Het aantal landbouwers dat overblijft wordt steeds kleiner. De groep die overblijft moet de ruimte krijgen om zich verder te ontwikkelen en dat geldt ook voor de bouwblokken van die bedrijven. Volgens het CDA moeten deze bouwblokken naar anderhalve hectare, waarbij de gemeente beslist of dit voldoende is. Die afmetingen gelden niet alleen voor de intensieve veehouderij, maar ook voor de melkveehouderij. Ruimte voor mens en dier past binnen de sociale component. Ook in het kader van verbrede landbouw moet het mogelijk worden gemaakt kinderopvang als neventak op een bedrijf te hebben, bijvoorbeeld een uitbreiding om als zorgboerderij te fungeren, waarbij de gemeente in de vergunningverlening de cruciale partij vormt. Daar moeten dan ook de afspraken worden gemaakt om bezwaren van de regio te voorkomen en uit te sluiten. Er wordt binnen het POP diverse malen gesproken over grondgebonden landbouw, maar een echte definitie wordt daarbij niet gegeven. Misschien kan die definitie bij het ontwerp worden meegegeven?

(De heer Engels verlaat de vergadering.)

De heer SMIDT merkt op dat het streven van de VVD-fractie uitgaat naar compacte en sterke steden en een vitaal platteland. De contouren-discussie is losgebarsten en de VVD was al veel langer van mening dat wanneer een contour overschreden zou moeten worden, dit nooit een doel op zichzelf mag zijn. Indien die overschrijding een onderdeel is van een uitgewogen plan, zoals een nette afwerking van een bestaande dorpsrand en de contour zou bijvoorbeeld doorbroken moeten worden, dan is hij daar niet tegen. Hij is ook geschrokken van het feit dat er op provinciaal niveau over een overschrijding van enkele meters moet worden gesproken. In de uitwerking toentertijd heeft spreker nimmer het beeld gehad dat het hier om enkele meters zou kunnen draaien. Hij is dan ook blij dat meerdere fracties dit standpunt zijn gaan delen en voor hem geldt dan ook dat als de kwaliteit na de ingreep beter is dan de kwaliteit daarvoor, dit voor de provincie geen enkel probleem is om hieraan substantieel bij te dragen.

Hier komt ook uit voort dat de rem een beter sturingsmiddel zou zijn als het stuur. Het mag misschien zelfs wel nodig zijn om aan te moedigen dat er ontwikkelingsgerichte plannen komen en dat niet te laten blokkeren door regelgeving, zoals bij het POP I is gebeurd. Is het niet mogelijk om een experimenteerartikel op te nemen in het POP voor zaken waarmee de sociale component kan worden ingevuld? Verder werd hij in de inspraakreactie getroffen door het plan met betrekking tot de Drentse Horn in de Veenkoloniën. Het betreft hier een plan in de richting van Stadskanaal en Nieuw-Buinen. Hij ziet dat daarvoor geen contingent gereserveerd is. Toch leek het hem een interessant plan, gezien ook de doelstelling van de Agenda voor de Veenkoloniën en hij verzoekt het college dat initiatief nog eens te beoordelen, waarvoor beschikbaar van contingenten noodzakelijk is. Met diverse organisaties heeft hij gesproken over de huisvesting van ouderen en vooral op het platteland. Wat betreft de dorpen is het een taak van de gemeenten om dit in de woonplannen mee te nemen en is specifiek beleid misschien niet aan de orde. Voor het buitengebied is de verandering een gegeven dat er sprake is van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen. Hij is van mening dat als die gebouwen in stand kunnen worden gehouden door er een bredere bestemming aan te geven dan nu in het POP is voorzien, de provincie dat altijd moet doen. Daarbij valt te denken aan ouderenhuisvesting, zorg, maar ook bedrijvigheid. Het moet wel zo zijn dat dit gebeurt met geaccepteerde gebouwen die al langere tijd deel uitmaken van het landschap. In de inspraakreacties van gemeenten staat dat wel weer behoefte bestaat aan starterswoningen, terwijl deze in de gemeentelijke woonplannen nauwelijks naar voren komen. Verder kwam in zijn fractie het idee op van huurkoop als idee voor startershuisvesting, maar dit idee zal de VVD nog in portefeuille houden. De herstructurering van de naoorlogse woningvoorraad komt overeen met het beeld van de compacte stad. De ruimte in de stad moet ook worden benut om massa in de stad te krijgen en om dat te krijgen is de VVD altijd voorstander geweest van zowel hoogbouw als ondergronds bouwen. Hierdoor zullen ook de vervoersbewegingen kunnen worden teruggedrongen. In het onderdeel werken op bedrijfsterreinen kan hij zich vinden in de manier waarop dit in het POP staat verwoord. Overigens anticipeert het POP niet op

de ontwikkeling van weilandwinkels. Verder zal er breder gekeken moeten worden wat de provincie wil met solitaire detailhandelsvestiging aan de rand van de stad en in het buitengebied. In het punt met betrekking tot de kleine kernen kan hij zich vinden, hoewel het vaak gaat om een kwetsbare omgeving is de ontwikkeling van bedrijventerrein vaak noodzakelijk, al was het maar om het dorp te herstructureren. Daarbij moet wel worden gezorgd dat die bedrijventerreinen niet detoneren in het landschap en het dus netjes wordt ingepast. Er is onterecht in dit POP weinig aandacht besteed aan het midden- en kleinbedrijf, de motor van de economie, terwijl de provincie het qua werkgelegenheid daar wel van moet hebben. In het POP zal daar meer aandacht aan besteed moeten worden. De ruimte-voor-ruimte-regeling is niet door het college toegezegd, maar uit de inspraakreacties blijkt dat gemeenten ook een andere regeling wensen. Hij vraagt het college de ruimte te geven zich op dit punt verder uit te putten in creativiteit. Hij vindt echter wel dat daar iets beters voor in de plaats moet komen, teneinde ontsierende gebouwen te laten verdwijnen of bedrijfsverplaatsingen mogelijk en financieerbaar te maken of om de EHS of het waterbeleid te realiseren. Hij verwacht dat dit college ten aanzien van die punten met een goed algemeen beleid zal komen. Het belang van toerisme en recreatie onderschrijft hij. Hij vindt het jammer dat al niet eerder is begonnen met de pilot Westerveld en vindt dat de provincie daar niet te laat mee klaar moet zijn. De nood schijnt hoog te zijn en er is behoefte aan aanpassing aan veranderde regeling. Wat spreker betreft is uitbreiding en wellicht ook vestiging van recreatiebedrijven in zone 6 mogelijk. Hij denkt daar dus niet al te krampachtig over en in deze pilot hoeft de provincie zich niet belemmerd te voelen door de mening van de VVD. Als het gaat om recreatiebedrijven stond er in de bestuursopdracht dat er beleid moest komen om permanent wonen in recreatiewoningen tegen te gaan. Als dit het beleid is om permanent wonen tegen te gaan, namelijk het toestaan van woningen op 80 m² en een woninginhoud van 240 m³, dan is dat een heel slechte invulling. Het moet mogelijk zijn om groter te bouwen en tegemoet te komen aan de wensen van de klanten. Het wachten is nu op het beleid dat het Rijk zal ontwikkelen ten aanzien van permanente bewoning, maar dit is niet de oplossing en zelfs contraproductief. De heer Kuiper heeft gesproken over de

compensatiegedachte in geval van overschrijding van contouren. Dat is wel moeilijk, want vaak worden contouren op landbouwgebied overschreden, terwijl het lastig is om landbouwgrond te compenseren. Het gaat hem er vooral om dat de compensatiegedachte goed wordt ingepast, terwijl het compensatiebeginsel niet speelt als het gaat om het wonen in Drenthe. In de pilot Westerveld zou dit wel aan de orde kunnen zijn. Hij heeft wel de indruk dat wat er van het compensatiebeginsel wordt neergelegd in het POP, het wat ruim is wat er precies te compenseren valt. Het Rijk is vrij duidelijk in wat er compensatieplichtig is, dus de VVD zou zich dan ook willen beperken tot wat het Rijk eist te compenseren en niet verder te gaan.

De heer KUIPER merkt op dat Emmen een contingent woningen heeft dat is opgenomen in het rijksbeleid voor grote steden. Bij het werkbezoek aan Emmen heeft hij vernomen dat als er woningen gerealiseerd worden door inbreiding, het gehele contingent woningen niet geplaatst kan worden. Dat betekent dat Emmen 1.200 woningen die bestemd zijn voor de normale woningmarkt niet kan realiseren in de laagbouw in het "hoofddorp" van Emmen en ook niet op een andere plaats. Dat kan dus alleen maar worden gerealiseerd als er op een creatieve manier met de compensatiegedachte wordt omgegaan. Daarbij moet worden bekeken hoe daar op een goede manier mee moet worden omgegaan en dat betekent dat de drie extra criteria die de GroenLinks-fractie hiervoor heeft aangedragen zullen worden meegewogen en er zal een gesprek met de betrokkenen moeten volgen hoe de compensatiegedachte verder wordt ingevuld.

De heer SMIDT merkt op dat hij bij de drie criteria die GroenLinks heeft aangedragen, namelijk het criterium dat de compensatie afhangt van de aangerichte schade, dat er eventueel in geld kan worden gecompenseerd en dat het compensatiegebied zo dicht mogelijk in de buurt van het te compenseren gebied moet liggen, de relatie niet kan leggen als het gaat om de uitbreiding van Emmen door middel van contingenten die blijkbaar buiten de bestaande kern van Emmen moeten worden gebouwd.

De heer KUIPER merkt op dat die contingenten juist binnen de hoofdkern van Emmen gerealiseerd moeten worden, althans volgens de

gedachte van de ontwikkeling van wat binnen het grotestedenbeleid in Nederland past. Daar heeft Emmen niet de mogelijkheid voor en dus zal de provincie met Emmen om de tafel moeten. Daarbij moet de provincie Emmen natuurlijk wel iets te bieden hebben en als dan wordt gekozen voor grensoverschrijdingen zonder daar compensatie voor terug te vragen, dan is er geen onderhandelingsmogelijkheid meer.

De heer SMIDT merkt ten aanzien van landbouw c.q. natuur en intensieve veehouderij op dat hij voorstander is van een vitaal platteland en daar horen levensvatbare agrarische bedrijven nu eenmaal bij. Deze zijn een belangrijke drager van zowel de economie als het cultuurlandschap. Om levensvatbaar te blijven is het noodzakelijk dat alle landbouwsectoren die bijdragen aan dit uitgangspunt toekomstgericht, duurzaam, concurrerend en economisch van belang, de ruimte moet worden gegund. Met betrekking tot de grondgebonden intensieve veehouderij heeft de VVD ingebracht dat de term grondgebonden veehouderij een aantal onevenwichtigheden in zich draagt. Een biologische varkenshouderij in de Veenkoloniën is daarmee eigenlijk al uitgesloten. Daarom moet er iets beters worden bedacht dat ook recht doet aan de hiervoor genoemde criteria. In gesprekken met NLTO en Milieufederatie is hem gebleken dat het denken op dat punt niet is gestopt bij het vaststellen van het POP I. Ook in het collegeprogramma ligt in dat opzicht de ruimte besloten voor nieuw beleid. Het college wil ook te rade gaan bij doelgroepen. Als het college nu eens met deze groeperingen gaat spreken dan is spreker ervan overtuigd dat daar wel iets moois uit kan komen. De VVD-fractie is ook niet erg krampachtig in de mogelijkheid tot verruiming van het bouwblok, hoewel hij wel vindt dat de gemeenten moeten kunnen bepalen wanneer de noodzaak tot vergroting van het bouwoppervlak aanwezig is, bijvoorbeeld in de melkveehouderij. Richting de intensieve veehouderij ligt er nog steeds iets van een politieke schuld, want de provincie heeft bij het POP I geen enkele nieuwe vestiging toegestaan, maar wel ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven. Dat heeft enkel geresulteerd in de mogelijkheid tot bouwblokvergroting voor de intensieve veehouderij in zone 1 en het aantal bedrijven dat daarmee wordt geholpen is bijzonder mager. Spreker zag destijds dit risico met het aannemen van die motie al aankomen en

als dit dan ook de neerslag is van wat de klankbordgroep bedacht heeft dan is dat zeer karig te noemen. De heer Brink gaf aan dat het aantal landbouwbedrijven afneemt. Op zich lijken dit verontrustende getallen, maar het kan niet zo zijn dat door het beleid dat is neergelegd in het POP die afname nog eens wordt bevorderd of afgeremd. De afname is namelijk veel meer afhankelijk van andere krachten, maar die afname heeft wel een aantal neveneffecten. Zo zijn de boeren eerst weggetrokken uit het Groene Hart en nu zijn er steeds meer berichten dat in bijvoorbeeld het Belvédèregebied en in Overijssel in de polder Mastenbroek steeds meer boeren wegtrekken, dat burgers de boerderijen kopen en er houtsingels omheen zetten, waardoor het karakter van het gebied verloren gaat. De volgende in de rij is wellicht het Drentsche Aa-gebied. Hij daagt het college om vooral in dat soort gebieden synergie te zoeken tussen een ontwikkelende landbouw en behoud van het cultuurlandschap. Daar moet toch iets mogelijk zijn, want anders ontstaat er over één generatie een groot beheersprobleem. Met betrekking tot natuurontwikkeling slaat Drenthe geen slecht figuur als het gaat om de ontwikkeling van de EHS. De provincie Drenthe ligt voor op andere provincies en de VVD blijft steun verlenen aan de huidige beleidsopgaven op dit gebied. Hij vindt wel dat er niet alleen natuur moet worden ontwikkeld, maar dat dit ook meerdere doelen moet kunnen dienen. Een Nationaal Park verhoudt zich ook goed met het ontwikkelen van recreatieve bedrijvigheid, want er mag best wat aan die natuur worden verdiend. De huiver van de VVD voor nieuwe ambities op dit terrein is bekend, want de VVD vindt dat eerst moet worden afgemaakt waaraan al begonnen is. De financiering is al moeilijk en zal misschien in de toekomst alleen maar moeilijker worden. Om nu nieuwe ambities in het proces te leggen is lastig omdat er geen garantie is dat wat de provincie wil ook gerealiseerd wordt en dat er in de tussentijd wel allerlei onzekerheden in die gebieden leven. Ten aanzien van de zonering raadt hij het college aan de verschillenkaart nog eens te screenen op het feit dat de provincie bepaalt waar de EHS komt en niet bijvoorbeeld de Vereniging Natuurmonumenten door middel van aankopen. Spreker heeft stellig de indruk dat op de verschillenkaarten een aantal aankopen buiten de begrensde gebieden nu gehonoreerd zijn in een zoneverzwaring. Hij zou het jammer vinden wanneer dit vanwege het

aankopen door Natuurmonumenten is gehonoreerd.

Wat landgoederen betreft wordt er gestreefd naar tien landgoederen, wat impliceert dat het er ook meer mogen zijn, maar dit mag niet de hoofd-functies zoals die binnen de zone zijn neergelegd aantasten. De provincie dient zich niet op te stellen als projectontwikkelaar.

De heer LANGENKAMP vindt dat de gemeentelijke woonplannen goede mogelijkheden bieden om daar een specifieke invulling aan te geven, maar wel binnen de kaders die de provincie daartoe stelt. De knelpuntenpot is naar zijn idee zelfs aan de hoge kant en de contingenten en contouren zijn wat hem betreft een hard onderdeel van het POP. Er zijn wel uitzonderingen mogelijk, maar alvorens dat soort discussies aan te gaan moet wel bekend zijn wat de alternatieven zijn. Zo was in Emmen bij de megabioscoop-discussie niet alleen sprake van het overschrijden van de contourlijn, maar ook of er wel goed gekeken was of ergens anders binnen de contourlijn een reële mogelijkheid tot bouwen was. Dat soort zaken moet dus eerst worden uitgezocht alvorens te gaan discussiëren over overschrijding van de contourlijn. Bij de Regiovisie Groningen-Assen is dit punt ook betrokken en de aantallen woningen en bedrijventerreinen die daarin staan genoemd zijn veel te hoog. In de actualisatie die nu plaatsvindt en waarover hij voorgelicht is, wordt gesproken over 100.000 woningen en meer dan 1.000 ha aan nieuw bedrijventerrein. Dit vindt hij lucht-fietserij die niet erg haalbaar is en waaraan hij niet wenst mee te doen. Bij de inpassing van de regiovisie in dit POP moet goed worden gekeken welk stuk leidend is, want het één op één doorvertalen is wat hem betreft geen optie. Bedrijventerreinen moeten er dus niet zo veel komen als in de noordelijke regiovisie staat en ook is hij er tegen dat criteria en regelgeving soepeler worden gemaakt als deze niet blijken te werken, zoals het geval was bij het afvalgelieerd laten zijn van het VAMMera-bedrijventerrein. Hij is dan ook voor het idee van de mal- en contramal en verruiming van het VAMMera-terrein is wat hem betreft niet aan de orde. Het doet hem deugd dat in het verslag van de notulen van de vorige keer staat vermeld dat door het college inderdaad gekozen wordt voor revitalisering van de oude bedrijventerreinen. Dat betekent ook, gezien de discussie over de lage economische groei, dat naar zijn idee in dit

POP staat dat geen nieuwe terreinen zullen worden aangelegd. Hij is benieuwd of de gedeputeerde daar ook zo over denkt. Als het gaat om het bouwen in het buitengebied dan dient kwaliteitsverbetering door een goede ruimte-voor-ruimte-regeling uitgangspunt te zijn. Het NLTO heeft aangegeven hoe daar van hun kant tegenaan wordt gekeken en daarover is ook gecommuniceerd met de overige fracties. De NLTO heeft het ook over de opzet van een soort grondbank, waarbij grond kan worden verhandeld door middel van bijvoorbeeld het verkopen van vrijgekomen grond bij een boerderij aan een gemeente, waardoor dit kan worden gecombineerd met het probleem dat er is om boerderijen in die gebieden een andere functie te kunnen geven. Het tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen in het buitengebied, past naar zijn idee ook in dit hoofdstuk en vandaar dat GroenLinks vindt dat het tegengaan van die bewoning niet kan worden overgelaten aan de gemeenten en dat het op een of andere manier in dit POP geregeld moet worden. Zoals het in dit POP staat vermeld is het niet voldoende. Recreatie en toerisme vormen een belangrijke peiler van de economie en worden alleen maar belangrijker. Deze punten dienen dan ook meer aandacht te krijgen. Dat kan echter zeker niet overal en de bestaande zone-indeling is moeilijk te gebruiken om als enig criterium te hanteren om vast te stellen waar het wel en niet mag. In het POP I en het POP II staat dat een verruiming in de zones 3 en 6 plaats moet kunnen vinden, maar dat is naar zijn mening een moeilijke discussie die erop neerkomt dat als het mag in een landbouwgebied of in een kwetsbaar natuurgebied, dit toch om gebiedsgericht maatwerk vraagt. Daar moet de provincie dan ook steeds meer naar toe. De pilot in Westerveld is leuk en aardig, maar moet niet te lang duren want een op de vier mensen werkt daar in de recreatie- en toerismesector en dat is in alle andere delen van de provincie niet het geval. De lijn die uit de pilot naar voren komt zal dan ook zeker niet overal toepasbaar zijn. De provincie moet dan ook zorgen dat los van die pilot recreatie en toerisme een goede plaats in het POP zullen krijgen. Werkende weg zullen hiervoor wel oplossingen kunnen worden gevonden in de vorm van convenanten. Het is hem nog niet geheel duidelijk hoe dat precies moet, maar door middel van convenanten tussen betrokkenen moet er tot een oplossing worden gekomen. Het stedelijk toerisme vereist toch nog

een geheel andere aanpak dan zoals in dit POP staat. De ontwikkelingen in de landbouw worden grotendeels mondiaal bepaald. Als het resultaat is dat schaalvergroting de enige oplossing is, dan lijkt het erop dat Drenthe te klein is en dan kan Drenthe proberen zelf grenzen aan te geven door bijvoorbeeld een Ammoniakkaart of andere kaarten, maar als daar andere kaarten of habitatgebieden overheen worden gelegd, dan heeft de provincie op zich weinig te vertellen. Vaak is de discussie of Drenthe hierin voorop moet lopen, of zich hierbij moet neerleggen. Drenthe zal zich ook moeten kunnen neerleggen bij de realiteit, want er kan eindeloos worden doorgediscussieerd over 250 m, maar als dit in een habitatgebied ligt en er komt uiteindelijk 500 m uit, dan moet de provincie zich daarbij neerleggen. Om daar dus hele specifieke regelingen voor te treffen lijkt hem niet echt nodig.

De heer SMIDT merkt op dat de heer Langenkamp denkt dat Drenthe te klein is als het gaat om het Europees landbouwbeleid. Spreker denkt dat niet, aangezien het aantal stuks vee afneemt en de melkproductie vrijwel gelijk blijft. Schaalvergroting vraagt op zich dus niet om extra ruimte, want twee of drie bedrijven worden er alleen maar één. Hij gaat echter akkoord met de opmerking van de heer Langenkamp over de habitatgebieden, waarbij buiten Drenthe in Europa bepaald wordt dat de bescherming zich over 500 m dient uit te strekken. Spreker vindt dit ook een prima uitgangspunt. Er is echter nog een groot gebied buiten de gebieden die door het Rijk en/of Europa worden aangewezen, waarover de provincie zelf zeggenschap heeft of en hoe dit beschermd moet worden. In die zin is er nog duidelijk beleidsruimte ten aanzien van de ontwikkeling van landbouw in Drenthe.

De heer LANGENKAMP merkt op dat hij dat gebiedsgericht maatwerk noemt. Indien er tegen de gedeputeerde wordt gezegd dat kaart F moet worden vastgesteld in het POP, terwijl er daarna een andere landelijke regeling komt, heeft de gedeputeerde veel werk moeten doen wat daarna, door het aannemen van die landelijke regeling, weer de prullenbak in gaat. Dat zou jammer zijn. De landbouw dient te streven naar kwaliteitsverbetering en niet zozeer naar schaalvergroting. Verder liggen er mogelijkheden in nieuwe teelten en hij sluit zich aan bij wat de heer Hornstra daar-

over heeft gezegd. Hij is geen voorstander van de huidige gang van zaken rondom de lelieteelt. Via een zonering zou moeten worden aangegeven waar die ontwikkelingen wel en waar niet kunnen plaatsvinden en waar spoelplaatsen moeten worden gerealiseerd. Biologische teelt van bijvoorbeeld die bollen heeft sprekers voorkeur, gezien ook de vele gewasbeschermingsmiddelen die nu nog gebruikt worden. Spreker is verder voorstander van hennepeteelt, hoewel dat nog niet veel voorstelt. Dit heeft ook nog veel te maken met het wel of niet ontvangen van subsidie uit Brussel, maar hieraan zitten voor Drenthe veel minder nadelen voor de grond, terwijl het ook nog milieuwinst oplevert. Het recente landbouwakkoord schijnt ruimte te bieden om milieuvriendelijk boeren extra te belonen en dat zou kunnen helpen om het streven naar 10% biologische landbouw in Drenthe te kunnen halen. De Vereniging van Drentse Gemeenten betreurt dat in dit POP geen plannen zijn opgenomen om de biologische landbouw te stimuleren. Hij hoopt dat de gedeputeerde dit beleid nog wat aanzet en er dus nog wat meer aan doet. Over de voorgestelde verruiming van het bouwblok is ook al veel gesproken. Hij vindt dat dit eigenlijk alleen maar acceptabel is als dit gepaard gaat met milieuwinst en in de klankbordgroep is daarvoor een compromis bedacht wat naar zijn idee niet eenzijdig mag worden uitgewerkt. Als er ergens iets mag wat de staten eigenlijk niet goed vinden, dan moet daar iets tegenover staan in de vorm van milieuwinst. Op de achtergrond speelt immers mee dat GroenLinks een tegenstander blijft van de intensieve veehouderij.

De heer WENDT merkt op dat het opvalt dat gemeenten veel opmerkingen hebben gemaakt over het voorgestelde woningbouwprogramma en de contouren. Nu zijn contouren niet zozeer grenzen, maar veel eerder richtlijnen. Een harde contour is een contradictio in terminis. Het gaat dus om de goede definitie naar de gemeenten toe; het is keihard en dus geen contour, of wel een contour en dus een gewenste situatie. Landschappelijk verantwoord bouwen moet rondom de contour, maar ook daarbinnen en ook op het agrarisch platteland met de bedrijfsgebouwen op de al dan niet meer in gebruik zijnde landbouwerven. Laten er nu ook echt eens daden volgen in plaats van de bekende woorden op papier. Elke situatie vraagt om maatwerk, maar uit maatschappelijk

oogpunt kan het onaanvaardbare punt bereikt worden. Zo moet aan de noordkant van Assen het landschappelijk belang richting Huis Ter Heide en Zeyen voldoende worden beschermd. Met betrekking tot de contingenten en de manier waarop tot die getallen is gekomen, stelt hij voor de gemeenten optimale vrijheid te verlenen bij het verdelen van hun contingent over de verschillende kernen. Daarbij mag de provincie best de randvoorwaarden vaststellen. Betaalbare huur- en koopwoningen zijn vooral voor starters gewenst en vereist, maar dit is vooral een zaak van de gemeenten. De opmerkingen rond de Drentse Horn nabij Borger lijken hem terecht en zouden kunnen worden meegenomen in het POP. Voor wat betreft het werk zal er op de bedrijventerreinen het beginsel van duurzaamheid moeten gelden, maar hij blijft ook prioriteit leggen bij revitalisering van bestaande bedrijventerreinen. Gemeenten hebben daar niet altijd even veel zin in en kiezen voor de ogenschijnlijk makkelijke weg van meer nieuwe hectares. Argumenten daarvoor zijn nauwelijks te lezen en de Raad van State wil ook nog wel eens dwars liggen. Parkmanagement is een goed middel gebleken bij bijvoorbeeld afvalverwijdering en energie-inkoop. Gemeenten behoren faciliteiten te verstrekken in plaats van zich te verschuilen achter het bedrijfsleven. Wat hem betreft blijft de tekst in het ontwerp dus staan. Hij maakt zich zorgen over de zichtlocaties langs de snelwegen. Een zeer ongewenste aaneenschakeling van bedrijventerreinen zoals in Gelderland, Brabant en Noord-Holland moet in Drenthe worden voorkomen. Staal, beton en baksteen mogen niet de kenmerkende elementen van Drenthe worden. In die zin wordt het terrein in Tynaarlo wel erg bovenregionaal als ook de zuidkant erbij betrokken wordt. De weeffout wordt dan groter en groter, terwijl Assen toch om de hoek ligt. Wat het beleid ten aanzien van windmolenparken betreft dient er in deze provincie niet al te voortvarend te werk te worden gegaan. De provincie Drenthe dient zich niet op te laten jagen in de richting van solitaire molens.

Ten aanzien van de landbouw vraagt hij of de provincie de moed rondom de biologische landbouw heeft opgegeven. Ten tweede behoort de provincie met betrekking tot deze sector niet al te rigide te wezen. Het platteland moet een toekomst hebben, moet aan vernieuwing kunnen denken en dit ook kunnen doen. Nevenactiviteiten moeten op het landbouwerf kunnen worden ontplooid en

andersoortige bedrijvigheid moet niet door de provincie op alle fronten worden tegengewerkt om de leegloop van het platteland te voorkomen. Ook rondom de zonering moet er nog veel worden overlegd met landbouwers, om zodoende onrust onder hen te kunnen wegnemen. Hij rekent op het luisterend inlevingsvermogen van het college en heldere uitleg en zo nodig bijstelling van zoneringen zodat landbouw in deze provincie mogelijk wordt gemaakt. Verder vraagt hij om een ruimere mogelijkheid voor agrarische bouwvlaktes van 1,5 ha. De provincie moet onder andere uitgaan van de schaalvergroting die vanuit Europa op Drenthe afkomt. Er moet een goede ruimte voor ruimteregeling komen en daar vertrouwt hij ook op. De spanning tussen de EHS en de landbouw blijft ook binnen het POP voelbaar. Ook hier moet communicatie plaatsvinden en hier heeft zijn fractie vorig jaar bij de algemene beschouwingen dan ook al op aangedrongen. Het platteland moet ook een beeldkwaliteit hebben die past bij het platteland. Het hergebruik van agrarische percelen mag wat hem betreft wel wat ruimer worden geformuleerd als in de ontwerptekst staat. Wat betreft de intensieve veehouderij kan de maximale uitbreiding mogelijk wat groter zijn dan nu is vermeld. Voor het overige kiest hij voor het huidige beleid, dat uitgaat van het niet vestigen van nieuwe bedrijven. De Drentse natuur en de ammoniakemissie botsen in Drenthe en zullen dat blijven doen, wil de provincie de natuur blijven beschermen. De Drentse natuur trekt recreanten en dat is goed voor de economie, maar het is vooral ook goed dat mensen in Drenthe tot rust kunnen komen. De recreatie vereist echter opnieuw maatwerk want mensen genieten vooral in de zones 3, 4, 5 en 6. Daar zijn dan ook vele bedrijven in de recreatieve sector gevestigd. Die bedrijven willen graag kwaliteit leveren en hebben daar soms wat ruimte voor nodig. Alle natuur achter het prikkeldraad is geen optie en dat alles vraagt om maatwerk en communicatie. Ook de recreatiewoningen moeten een realistische omvang hebben en dus kan wat spreker betreft het voorontwerp worden aangepast. Permanente bewoning moet worden tegengegaan. Verder dient er meer aandacht te komen voor het toerisme in grotere kernen. Gelukkig is Drenthe meer dan natuurschoon en platteland.

Mevrouw TIMMER merkt ten aanzien van de woningbouw op dat uit de reacties van de ver-

schillende gemeenten blijkt dat zij de indruk wekken graag af te willen van contingenten, knelpunt-rapporten, contouren en dergelijke. De lokale autonomie als uitgangspunt voor het bouwen ten behoeve van het wonen, werken en recreëren in Drenthe staat in het POP II meer voorop dan in het POP I. D66 vindt dat de provincie hierin ambitieus moet blijven. Verschillende sprekers zijn op de rode en groene contouren ingegaan en hebben aangegeven dat hier flexibel mee moet worden omgegaan. Spreekster vindt dat er wel erg veel druk op de bouwketel zit en achteraf blijkt vaak dat er heel wat fout is gegaan als wordt gekeken wat er zowel kwalitatief als kwantitatief is gebouwd. Lelijke stedenbouw en architectuur wordt vaak neergezet onder het mom van bouwen voor starters, ouderen en gehandicapten. Veel van die opgevoerde aantallen zijn vaak uiteindelijk slechts gerealiseerd om financiële redenen die samenhangen met de vrije sector. D66 pleit op dit punt voor een terughoudend woningbouwbeleid. Spreekster denkt dat er een spanningsveld zal ontstaan daar waar de provincie enerzijds wil vasthouden aan de contouren en er anderzijds voor pleit een flexibel beleid op dit gebied te gaan voeren. Het zal moeilijk zijn om daar een juist evenwicht in te vinden, aangezien het lastig is om criteria te definiëren wat precies de rek is die in de verschillende contouren zit. Als het mogelijk is dient de concentratie van het geheel van de woningbouw voornamelijk plaats te vinden in de stedelijke gebieden. Dat betekent dat zij er op voorhand geen voorstander van is om te bouwen in de beekdalen en op de essen. Het betekent ook een niet al te grote uitbreiding van de kleinere kernen, want bij de handhaving van de leefbaarheid in de kleine dorpen kunnen ook andere instrumenten worden gebruikt die niet bedreigend zijn voor de omgevingskwaliteit. Zo kan worden geïnvesteerd in goed bereikbare voorzieningen, zoals het basisonderwijs en verenigingsaccommodaties. Bij de stedelijke ontwikkeling staat in het POP dat het college de ambitie uitspreekt om meer te willen investeren in stedelijke ontwikkeling. Dat vindt zij ook een goede zaak en in het verlengde van het Kompas voor het Noorden moet er wel durf blijven om stedelijk te gaan denken. Dat betekent dat woningbouw compact moet worden vormgegeven, alsmede dient er sprake te zijn van echte stedelijke allure naar vorm en inhoud. De VVD is in dit kader voorstander van zowel in de lucht bouwen als onder-

gronds. Spreekster vraagt zich af of ondergronds bouwen iets is waar de provincie Drenthe mee aan de gang moet gaan. Aan de andere kant liggen er voor wat betreft het compacter bouwen grote kansen voor Emmen en Assen. De potenties van Emmen als 100.000+-gemeente en Assen aan het eind van de kwaliteitscorridor naar Groningen vragen om een gerichte provinciale ondersteuning. Er is dus inderdaad een reden om zowel Assen als Emmen in Drenthe een prioritaire stedelijke status toe te kennen, zoals door Emmen is bepleit.

Ten aanzien van de bedrijvigheid bepleit zij enige terughoudendheid, zowel kwantitatief als kwalitatief. De snelle ontwikkeling van verouderde en verlaten bedrijventerreinen is nutteloos, want een stagnerende economie vraagt op zijn minst om enige fasering op dit punt. Zo niet dan dient er een heroriëntatie plaats te vinden op de aangenomen behoefte aan bedrijventerrein. Ook vindt zij dat er kwalitatief voorzichtigheid moet worden betracht. De ontwikkeling van heel veel zichtlocaties langs de A28 gaat veel verder dan de kaders van de verschillende economische kernzones doen vermoeden. Heel veel landschappelijke schade kan worden aangericht door verstening en verglazing langs deze snelwegen en het heeft ook risico's voor het in stand houden van verschillende ecologische verbindingzones. D66 ziet veel liever een natuurlijke of een eventueel aangelegde maatschappelijke zichtlocatie langs de verschillende grote vervoersassen. Wat haar erg aan het hart ligt is het punt dat is ingebracht door het Platform Lichthinder, namelijk het punt met betrekking tot stilte en duisternis. Dit zijn oeroude kwaliteiten van de leefomgeving van mens en dier in Drenthe. In Drenthe moet zoveel mogelijk worden geprobeerd om die absolute stilte en duisternis als een natuurlijk en cultuurhistorisch erfgoed te bewaren. De lichtvervuiling en de geluidshinder hebben negatieve gevolgen voor de flora, fauna en gezondheid van mens en dier. Het POP geeft herkenbaar meer aandacht aan de eerder door D66 ingebrachte speerpunten van ruimtelijk beleid, maar in tegenstelling tot stilte maakt duisternis nog geen deel uit van dit visiedeel. Wel ziet zij dat er een aanzet wordt gegeven voor het lichtgebruik op de weg en in de tuinbouw en bij de bedrijfsterreinen wil zij het lichtgebruik terugdringen. Is het ook zinvol om een pilot te starten ten behoeve van de verbinding van de stilte- en donkertegebieden in Drenthe? Ten aanzien van de recreatie is zij er

niet van overtuigd dat de voorgestelde verruimingsmogelijkheden van de recreatieve bedrijvigheid in de zones 3 en 4 goed zijn. In deze zones bevinden zich veel kwetsbare gebieden die de nodige terughoudendheid vragen. Er is voldoende aanleiding om de ontwikkeling van de landbouw kritisch te volgen en provinciaal nauwkeurig aan regels te binden. De belangen van gezondheid, milieu, natuur en landschap, maar ook de landbouw zelf, verdienen duurzame stimulansen. In dit perspectief is zij tegen reguliere uitbreiding van agrarische bouwpercelen in de zones 1 en 2 naar 1,5 ha ten behoeve van intensieve veehouderij. Zij wil ook geen nieuwe takken van intensieve veehouderij in Drenthe en wil de bestaande bedrijven omvormen naar milieu- en diervriendelijke bedrijven, dan wel verplaatsing van het een en ander stimuleren. Zij vindt verder de beperking tot 100 m² bij hergebruik van afgebroken agrarische bebouwing te minimalistisch. Dit zou immers enige uitbreiding kunnen behoeven.

Spreekster is verder tegen het telen van genetisch gemodificeerde gewassen in Drenthe. Deze ontwikkeling verdraagt zich niet met het voor Drenthe ontwikkelde beleid voor natuur en biologische landbouw. Verder zijn de effecten van verspreiding van dit genetisch gemodificeerde materiaal op de landbouw, de natuur en de voedselveiligheid nog onvoldoende duidelijk. Het is een goede zaak dat het college heeft besloten om de problematiek van de genetisch gemodificeerde organismen te betrekken bij de uitwerking van de Drentse Landbouwagenda. Het inrichten van de proefvelden die hier en daar worden ingesteld, is dan ook tamelijk voorbarig. Ondanks het feit dat de minister van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer (VROM) bevoegd is om hiertoe toestemming te geven, pleit zij ervoor dat het provinciaal bestuur er alles aan doet om de toepassing van gentechnologie te voorkomen.

De heer WIERINGA pleit ervoor dat de provincie niet tegenstrijdig omgaat met de landbouw. In de zones 1 en 2 kan het problemen opleveren dat de reguliere landbouw normaal kan uitbreiden. Zo is in Vries kortgeleden een groot landbouwbedrijf ontwikkeld dat echt is gericht op de toekomst, terwijl deze landbouwers nu worden geconfronteerd met het feit dat over dit gebied een EHS wordt aangelegd. Als de provincie in dit gebied dus plannen toestaat, dan moeten er geen beperkingen worden opgelegd door daar op hetzelfde

moment de EHS overheen te leggen. Ten aanzien van de bouwblokken moeten deze de boeren voldoende mogelijkheden geven om te kunnen functioneren. Daarom is spreker er voorstander van om te kunnen uitbreiden tot boven de 1,5 ha, want dit geeft bepaalde boeren de mogelijkheid om zich verder te kunnen ontwikkelen. Ten aanzien van handhaving van de contourlijn dreigt er een zekere willekeur te ontstaan. Bij brief van 25 juni 2003 heeft spreker aan de voorzitter gevraagd op welke gronden ten aanzien van het POP I en het POP II bepaalde afwijkingen zijn gemaakt van de contourlijn. Verder is het van het grootste belang dat de structuurplannen zoals die in verschillende gemeentes aan de orde zijn serieus worden genomen en dat de provincie daarin in het POP II niet te beperkend is. Indien de burgers bepaalde ideeën hebben in hun gemeente, dan moeten zij daarin niet worden gefrustreerd omdat het niet in het POP past. Daar moet flexibel mee worden omgegaan.

Ten aanzien van de landbouw merkt hij op dat in de gemeente Tynaarlo in de omgeving van Zuidlaren verschillende boeren bepaalde toezeggingen hebben gekregen in verband met de ontwikkeling van het Hunze-project. Het is van het grootste belang dat die toezeggingen ook worden nagekomen en daarbij doelt hij speciaal op het gebied het Tussenwater. In het POP II geeft de provincie aan de komende jaren 350 ha industriegebied nodig te hebben en de provincie geeft aan dat streekgemeenten hierin een voortrekkersrol moeten innemen. Voor die gemeenten die geen streekgemeente zijn is er een beperkte invulling mogelijk, bedoeld voor lokale bedrijven die in de kern in de knel komen of willen uitbreiden op bestaande gemeentelijke industrieterreinen. Drents Belang heeft kunnen vaststellen dat enkele niet als streekgemeenten bekend staande gemeenten, heel veel industrieterrein naar zich toetrekken. Als voorbeeld noemt hij de gemeente Tynaarlo. Deze gemeente heeft 120 ha industrieterrein in voorbereiding en dat is ruim een derde deel van de door de provincie genoemde 350 ha. Spreker heeft hier vraagtekens bij, want Tynaarlo is geen streekgemeente. De uitbreiding bij Assen is voor de kop van Drenthe meer dan voldoende. Hij wil hierop attenderen zodat de groene landfunctie en de recreatieve uitloop van onder andere Assen en Groningen overeind kunnen blijven.

(De heer Wijbenga verlaat de vergadering.)

De heer DE JONG merkt op dat wonen en werken in Drenthe van groot belang zijn. De verstedelijking van de grote kernen lijkt spreker op zich wel een goed plan, alleen moet er wel voor worden gewaakt dat de zogenaamde grotestedenproblematiek hier niet wordt geïntroduceerd. De sociale paragraaf is in het ontwerp nog wat onderbelicht en daar kan het college nog wel eens het licht op werpen. Leefbaarheid in een verstedelijkende provincie dient voorop te staan. Spreker is een groot voorstander van woonplannen, want in de praktijk is bewezen dat samenhangend beleid goed gecommuniceerd kan worden met de bewoners in de stad, de provincie en het lokale gemeentebestuur, evenals de lokale partners en ontwikkelaars, zoals de woningcorporaties. Dat houdt ook in dat er met open vizier met elkaar moet worden onderhandeld en gediscussieerd. De provincie zou daar op kunnen sturen. Er dient geen rigide contourenregelgeving te komen, want daar zit niemand op te wachten. In het woord contourlijn zit dan ook een contradictie, want een contour is bij uitstek een vaag gebied en dat moet zo blijven. Kleine kernen moeten hun voorzieningenniveau goed in stand kunnen houden en dat zou niet alleen met nieuwkomers moeten, maar ook door te bouwen voor de inwoners van het eigen dorp die iets minder draagkrachtig zijn, maar die wel zorgen voor de ziel van het dorp. Met betrekking tot werken merkt hij op dat werken daar kan waar het werk is. Elk initiatief zou toegejuicht moeten worden, maar werkgelegenheid zou daar geconcentreerd moeten zijn waar er ruimte voor is. Spreker heeft dan ook liever geen grote bedrijvenparken in kwetsbare landelijke natuurgebieden. Er moeten goede voorwaarden worden geschapen om de werkgelegenheid in Drenthe her en der gestalte te geven. Hij is voorstander van het revitaliseren van oude industrieterreinen. Als jonge mensen gaan werken is het eerste wat zij kopen vaak een auto, dus asfalt en werk hebben iets met elkaar te maken. Hij vindt het dan ook belangrijk dat de werkplekken goed bereikbaar zijn en hij is dan ook blij dat er van het ontmoedigen van de automobiliteit enigszins afstand is genomen in dit POP.

De heer BEUMERS merkt ten aanzien van de intensieve veehouderij op dat het goed zou zijn indien de bestaande intensieve veehouderij een vrij mandaat krijgt om te kunnen groeien. Om te kunnen groeien tot anderhalve hectare per bedrijf

zou ook moeten gelden voor andere bedrijven dan de intensieve veehouderij in het agrarisch gebied. Als die bedrijven echter verder willen groeien, zullen zij moeten uitwijken naar het industrieterrein. Ten aanzien van de spreiding van woningen in de stad is het zo dat er voldoende betaalbare sociale huurwoningen worden gebouwd. Het contingent wordt echter niet duidelijk aangegeven. Verder dienen koopwoningen zoveel mogelijk in de wijk te worden gespreid, want als er bungalowwijken worden gebouwd ontstaat er als het ware gettovorming. Als er in een wijk alleen maar sociale woningbouw wordt gerealiseerd ontstaat er ook een bepaalde gettovorming en dat moet worden tegengegaan. Er moet differentiatie en verscheidenheid van woningen zijn in een nieuwe wijk. Recreatiewoningen moeten op voldoende grote percelen worden gebouwd en hoeven niet aan de oude eisen te voldoen. Momenteel is er sprake van een andere tijd die andere eisen stelt aan recreatiewoningen. Als het eventueel nodig is zou het zelfs een definitieve woning kunnen worden. In het buitenland is dit immers ook mogelijk. Verder staat er in het POP dat er kleine nederzettingen zijn die willen uitgroeien tot een kleine volwaardige kern en dat mag niet worden vergeten. Een plaats als Coevorden doet ook aanspraak op de gelden in het kader van het Kompas voor het Noorden en moet extra ondersteuning krijgen. Niet alleen Coevorden en Emmen willen de Kompasgelden naar zich toetrekken, maar ook andere plaatsen als Hoogeveen en Meppel. Deze plaatsen kunnen de economische streekfunctie wel houden. Er is ook nog een mogelijkheid van een plan tot bouw van een zogenaamd Castellium bij Coevorden, dat een toeristische attractie moet gaan worden. Daar is al eerder over gesproken en dat zou ook in dit plan opgenomen kunnen worden. Hij ondersteunt de opmerkingen van de gemeenten Hoogeveen en Borger-Odoorn voor wat betreft de vergroting van de leefbaarheid van het platteland. Het betreft namelijk het toestaan van beleidsvrijheid als het gaat om nieuwe functies voor de voormalige agrarische bedrijven. Met betrekking tot de windenergie is hiervoor ruimte genoeg in Drenthe. Ten zuidoosten van Oosterhesselen ligt een gebied dat beschikbaar zou kunnen komen voor het plaatsen van windmolens. Op dit moment zouden er in Coevorden op de munitieopslagplaats windmolens geplaatst gaan worden, maar dit is rijksbeleid en geen gemeentelijk beleid. De provincie zal eens een

keer handen en voeten moeten gaan geven aan windenergie.

Als er woningen worden gebouwd op staalfunderingen zou het goed zijn als het water op een peilhoogte van 1,20 m wordt aangehouden. Woningen die in een nat gebied worden gebouwd moeten in betonnen bakken worden gefundeerd, zodat ook daar woningbouw mogelijk is.

Doorwerking van het POP

De heer BEERDA merkt op dat een plan als het POP om een breed draagvlak vraagt. Alle fracties hebben het daarover gehad en hij heeft het al eerder genoemd. Er dient in Drenthe te worden samengewerkt tussen provincie, burgers, gemeenten, boerenorganisaties en natuurorganisaties als het gaat om de totstandkoming van het POP. In de beeldvorming heeft hij het gevoel dat deze partijen nog wel eens tegenover elkaar staan, maar in de praktijk valt dat vaak mee. Het beeld is echter niet altijd positief en dus is het goed dat er veel aandacht aan communicatie wordt besteed. Als de gedeputeerde dan zegt dat er een soort van burgerplatform moet komen, dan juicht spreker dat ten zeerste toe. Ook de politiek zelf moet daar een belangrijke bijdrage aan leveren en desnoods dat burgerplatform zelf organiseren. Uiteindelijk is het zo dat wat er ook wordt besproken er wel een keuze moet worden gemaakt. Die keuze is aan de staten en er zullen keuzes moeten worden gemaakt die niet iedereen de staten in dank zal afnemen. Zo gaat dat met kiezen en die keuzes moeten dan ook worden gerespecteerd en gehandhaafd. Op die handhaving hebben alle deelnemers in het proces recht. Als er bedrijventerreinen worden aangewezen voor uitsluitend lokale werkgelegenheid, dan moet dat ook serieus worden genomen en zal er met een gemeente als Tynaarlo een ernstig gesprek moeten volgen. Als daar als argument wordt gebruikt dat het hoofdkantoor van de ambulancevoorziening kan worden gerealiseerd omdat in Tynaarlo wel eens een ambulance rijdt, dan kan die gemeente wel erg veel lokale werkgelegenheid op die terreinen kwijt. Handhaving is dan ook het logische vervolg op het vaststellen van het POP en dat betekent dat er in het POP meer aandacht moet komen voor handhaving, want als de provincie dat zelf niet doet zal het Ministerie van VROM dat ongetwijfeld doen. Na een aantal vervelende gebeurtenissen in dit

land is alle aandacht immers weer gericht op handhaving en dat is terecht. Ten aanzien van de geluiden die hem hebben bereikt in de vorm van allerlei kopieën van inspraakreacties en allerlei geluiden die de PvdA-fractie zelf hebben bereikt, is het zo dat het overleg toch vaak nog wat bestuurlijk en ambtelijk getint is en dat de burgers vaak nog langs de zijlijn staan. Het zou wel eens zo kunnen zijn dat het vertrouwen tussen gemeenten en provincie een belangrijke positieve duw kan krijgen als blijkt dat gemeenten hun woonplannen maken in nauwe samenspraak met hun bevolking. Dat zou alleen maar winst zijn en biedt de mogelijkheid om samen in vertrouwen op te trekken. Handhaving is makkelijker als het gaat om regels die goed aan de burger zijn uit te leggen. Daarom moet er voor worden gezorgd dat dit kan en als er een POP komt voor te liggen waar alle betrokken elementen beter van worden, dan moeten de partijen aan de slag om te kijken of regels kunnen worden aangepast en bijgesteld. Hetzelfde geldt voor de effecten van dit beleid op ander beleid, de zogenaamde schaduwwerking. Ten aanzien van de relatie tussen dit POP en de beide regiovisies merkt hij op dat de Regiovisie Groningen-Assen na dit POP tot stand zal komen. Er zit waarschijnlijk verschil tussen het aantal woningen dat in het POP en in de regiovisie wordt genoemd, alsmede ook tussen het aantal vierkante meters op bedrijventerreinen. Spreker denkt dat ervoor gewaakt moet worden dat het POP goed aansluit op deze regiovisies. Het is soms lastig manoeuvreren tussen een uitlegbaar en handhaafbaar kader, zoals het POP dat biedt en het kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Dit POP stelt het kader voor de lange termijn vast, terwijl er allerlei ontwikkelingen zijn. Daar waar vorig jaar nog maatregelen werden bedacht om wateroverlast te voorkomen, is er nu het probleem van de droogte. Daar waar een tijd geleden nog werd gedacht dat de vierkante meters bedrijventerrein niet konden worden aangesleept vanwege de groei, stort nu de economie gigantisch in. Het kan dus verkeren. Er ligt dus een machtige taak voor de politiek, want daar staan wij allen voor.

De heer SMIDT vraagt welke termijnen er gelden ten aanzien van de uitwerkingen die in het POP staan genoemd. Wat betreft de mest- en ammoniakwetgeving moet deze met spoed worden gemaakt vanwege de onzekerheid waarin aanvragers van een vergunning verkeren die zich

in verzuringsgevoelige gebieden bevinden. Het Rijk speelt hier echter een cruciale rol in en hij verwacht dat zodra er van die kant duidelijkheid is, dit met voortvarendheid wordt opgepakt. Hij ziet de relevantie van een provinciaal ammoniakplafond niet in, maar het ammoniakbeleid is tot rijksbeleid verklaard. Hij vraagt zich af hoe de provincie dat moet monitoren, invullen en handhaven. Bovendien is de invloed van andere provincies op de ammoniakdepositie nogal hoog, terwijl het Rijk de landelijke doelstelling met het landelijk beleid verwacht te kunnen bereiken. Daar dient dan in het provinciaal beleid niet extra zwaar de nadruk op te komen liggen. Het niet mogen opvullen van milieunormen wordt ook heel makkelijk neergezet en klinkt in eerste instantie ook erg sympathiek, maar als er over wordt nagedacht wat de consequenties zijn, zijn deze een stuk minder. Als er namelijk tegelijkertijd wordt gezegd dat er een plaatsing van de melkveehouderij in de Veenkoloniën moet komen, dan botst dat met dit uitgangsprincipe. Hij vindt dat dus onduidelijk. Ten aanzien van duurzame energie merkt hij op dat gezien de voortgang rondom Coevorden en de reactie van sommige gemeenten, zijn fractie het gewenst acht om kansrijke landschappelijk inpassbare projecten ook in andere gebieden positief te benaderen. In Coevorden loopt het echter niet geweldig, dus wat dat betreft is hij wat ongerust. In relatie tot de nieuwe WRO vraagt hij zich af hoe het toezicht en de handhaving precies zijn geregeld. Het Rijk trekt zich steeds verder terug, ook als het gaat om rijks- en Europese zaken, zoals bijvoorbeeld de EHS, terwijl de provincie wat beperkt is in haar toezichthoudende bevoegdheden op basis van de WRO zodat een behoorlijk groot gat ontstaat als het gaat om toezicht op de uitvoering van provinciaal beleid. Verder groeit de politieke schuld van de provincie in de richting van de Veenkoloniën. Het college is als geen ander in staat in beeld te brengen wat de voor- en nadelen zijn van het project in de Drentse Horn.

De heer LANGENKAMP sluit zich aan bij wat de heer Beerda heeft gezegd over handhaving. Vorige week hoorde hij de gedeputeerde nog zeggen dat de provincie iets zou gaan controleren wat illegaal was. Het is vreemd dat er aangekondigd wordt dat de provincie gaat handhaven, want de provincie dient als handhaver bekend te staan en niet als provincie die gedooft. Voor wat betreft de inbedding van de regiovisie in het POP merkt

hij op dat het feit dat er nauwelijks is gesproken over de Regiovisie Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel onderstreept dat die regiovisie beter kan worden doorgestreept teneinde het om te kunnen zetten in het stedelijk netwerk Zuid-Drenthe, want de problematiek die bij Zwolle en Kampen speelt, heeft weinig te maken met de problematiek die bij De Wolden en Westerveld speelt. Met dat stedelijk netwerk Zuid-Drenthe moet de provincie dan krachtig aan het werk gaan.

De heer BEUMERS merkt ten aanzien van de Dienst Landelijk Gebied op dat hij graag zou zien dat deze dienst alleen werkt voor de landinrichting en de landbouw, teneinde daar een economisch voordeel uit te kunnen halen. Er is voorheen namelijk veel fout gegaan en de Dienst Landelijk Gebied behoort dan ook niet de stad te dienen. De steden kunnen het gebied rondom de stad zelf wel ontwikkelen. Ook het waterschap dient alleen haar eigen werken uit te voeren. De gemeenten maken namelijk structuurplannen om een stad heen en die kunnen deze zelf wel uitvoeren. De inspraakreactie van de gemeente De Wolden is een goed ingezonden stuk, waaraan hij nog wil toevoegen dat een wandelnatuurpad gerealiseerd moet worden vanuit Den Oosterhuis in de gemeente Hardenberg over de Jodenfronde/De Reest, via dit beekdal onder de weg N48 door een tunnel in de richting van Zuidwolde. Daar zijn overnachtingsmogelijkheden en de mensen kunnen een bezoek brengen aan een kruidentuin en atelier voor beeldende kunst. In de regiovisie is dit niet meegenomen. Ten aanzien van de ecologie staat in de stukken van de gemeente Tynaarlo dat de noordelijke verbindingszone eigenlijk geen discussie behoeft. De zuidelijke optie zou spreker graag geschrappt zien, gezien het gegeven dat de gemeenteraad onlangs alleen voor de noordelijke versie heeft gekozen en dat door middel van een raadsbesluit heeft vastgesteld. Dit raadsbesluit kan dus door de provincie worden overgenomen.

De heer DE JONG vraagt aandacht voor de handhaving, want deze dient in acht te worden genomen.

Mevrouw HAARSMA merkt op dat zij behoorlijk onder de indruk is van de uitvoerige reacties van de verschillende fracties met betrekking tot het POP. Wat spreekster is opgevallen is dat zij het

gevoel heeft dat het college in de goede richting zit, dat dit voorontwerp breed gedragen wordt door de verschillende fracties. Uiteraard moet er nog het nodige werk worden verricht en dient er nog veel te worden uitgewerkt. Zij heeft er echter vertrouwen in dat dit goed zal gebeuren. Zij heeft een aantal malen de woorden maatwerk, kwaliteit, samenwerking en handhaving horen noemen. Deze woorden vormen de rode draad in de reacties van de fracties. Enerzijds gaat het over niet teveel regelgeving, anderzijds om het goed toepassen en handhaven van de regels. Verder is er gesproken over maatwerk, terwijl D66 aangeeft dat flexibiliteit ten behoeve van maatwerk en handhaving van de regels een lastig evenwicht is. Als er wordt gesproken over de rode contouren of over de ruimte-voor-ruimte-regeling en de staten willen het niet hebben over vierkante meters, bouwblokken en hectares, dan vraagt dat om duidelijkheid naar de burger en duidelijke keuzes. Die keuzes kunnen voor de een pijnlijk zijn en voor de ander niet. Spreekster hoopt dat de staten daar in de laatste fase van de totstandkoming van het POP goed uitkomen. Zo worden er woonplannen gemaakt en iedereen heeft er vertrouwen in dat de gemeenten dit goed en in samenspraak met de burgers doen. Tevens dient de provincie in overleg met de gemeenten uit de contouren-discussie te komen. Spreekster heeft niet het gevoel dat gemeenten zich bij het maken van hun woonplannen beknelde voelen door die contouren en zij denkt dat gemeenten op hoofdlijnen blij zijn dat er contouren worden vastgesteld, omdat de waardevolle gebieden beschermd moeten blijven. Samenwerking met burgers blijft ook een belangrijk punt en tijdens de voorontwerpfase heeft het college intensief met allerlei belangenorganisaties, instanties, gemeentebesturen en burgers gesproken. Het streven van het college is om dat te blijven doen en zij neemt aan dat de staten daar ook hun eigen verantwoordelijkheid in zullen nemen. Zij hoopt dan ook op een goede voortgang en dankt de statencommissies voor hun inbreng.

6. Afspraken over werkbezoeken in 2003 en te houden hoorzitting in het voorjaar van 2004

De VOORZITTER merkt op dat er een voorstel ligt om 20 oktober 2003 de gehele dag aan werkbezoeken te besteden en voorgesteld is om alle

staten uit te nodigen deel te nemen aan de werkbezoeken. Hij vraagt of de statencommissies kunnen instemmen met dit voorstel.

De STATENCOMMISSIES stemmen hier unaniem mee in.

De VOORZITTER merkt op dat er nog geen concreet voorstel ligt voor de hoorzittingen in het voorjaar van 2004. Hij vraagt of de statencommissies kunnen instemmen met het voorstel om het secretariaat opdracht te geven deze hoorzittingen nader uit te werken, in de zin dat deze zittingen regionaal op een aantal plaatsen in de provincie worden gehouden.

De STATENCOMMISSIES stemmen hier unaniem mee in.

7. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 15.10 uur.

TOEZEGGINGEN: geen.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen van 29 september 2003.

, voorzitter

, griffier

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit van 6 oktober 2003.

, voorzitter

, griffier

HW